HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Valga Vallavalitsus
Puiestee 8
68203 Valga
Valga maakond

19.01.2026 nr 9.5-2.2/25-26/12/27

Lüllemäe Põhikooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75[1], põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 11.09.2025 käskkirja nr 215 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Lüllemäe Põhikooli haldusjärelevalve õiendi (lisatud).

2. Kooli pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.

3. Haldusjärelevalve õiendis tehtud ettekirjutuste tähtajaks täitmata jätmisel võib Haridus- ja Teadusministeerium rakendada kooli pidajale sunniraha kuni 9600 eurot vastavalt asendustäitmise ja sunniraha seadusele.

4. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Katrin Ohakas
järelevalveosakonna nõunik

Koopia: Lüllemäe Põhikool

Katrin Ohakas
7354068
katrin.ohakas@hm.ee

Lisa 1
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
järelevalveosakonna nõuniku korraldusega
„Lüllemäe Põhikooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

LÜLLEMÄE PÕHIKOOLI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Lüllemäe Põhikool (edaspidi *kool*) on Valga Vallavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav asutus aadressil Lüllemäe küla, Valga vald, 68116 Valgamaa.
2. Kooli tegutsemise vorm on koolieelne lasteasutus ja põhikool, mis tegutsevad ühe asutusena. Põhikool korraldab õpet I–III kooliastmes.
3. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna nõuniku 26.09.2025 korralduse nr 9.5- 2.2/25-26/12/1 „Haldusjärelevalve algatamine Lüllemäe Põhikoolis“ alusel.
4. Järelevalve eesmärk oli välja selgitada, kuidas toetatakse koolis õpilasi matemaatika õpitulemuste saavutamisel, kuidas hinnatakse õppe kvaliteeti ja tulemuslikkust ning kuidas viiakse läbi sisehindamist ja sellest tulenevaid arendustegevusi õppe kvaliteedi ja tulemuslikkuse parendamiseks.
5. Järelevalvet teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna nõunik Katrin Ohakas ning peaeksperdid Kaidi Maask ja Inna Mikli.
6. Järelevalve algas 24.11.2025.
7. Järelevalves vesteldi kooli direktori, pidaja, õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesinduse esindajatega, matemaatikaõpetajate, õppekorralduse spetsialisti ja sotsiaalpedagoogiga. Tutvuti kooli dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, külastati matemaatikatunde ning võrreldi kooli andmeid Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekanntegea.

KOKKUVÕTE

Õpilasi oli koolis järelevalve alguses 86: I kooliastmes 29, II kooliastmes 33 ja III kooliastmes 24. Õpilaste arv on viimasel kolmel aastal tõusnud 10 võrra. Õpilaste arv klassides on 4 (8. klass) kuni 15 (4. klass): neljas klassis on õpilasi üle 10, viies klassis alla 10.

Kooli õppe- ja kasvatustegevuse aluseks olevas õppekavas on palju vastuolusid õigusaktides sätestatuga. Üldosas, mis on kehtestatud 2024. aasta lõpus, on esitamata valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused, III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord, õpilase arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus, viie palli süsteemi asemel kasutatava hindesüsteemi viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted, õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest õpilaste ja vanemate teavitamise kord, õpilase mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses läbitud õppe arvestamise alused, õpetajate töö planeerimise põhimõtted, kord, kuidas põhikool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kord õppeaastas toimuval arenguvestlusel, hinnangute/hinnete vaidlustamise kord, järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord.

Ajakohastamata on üldpädevused. Hoolekogu ei ole andud nõusolekut muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut ja muuta tunnijaotusplaani, kuid õppekavas on vähendatud kunsti ja tööõpetuse tundide mahtu I kooliastmes ja loodusõpetuse tundide mahtu II kooliastmes. Õppekavas puudub ka sellise erisususe tegemise kohta selgitus. Koolis on õpilasi, kes õpivad põhikooli lihtsustatud õppekava (edaspidi *PLRÕK*) järgi, kuid õppekava üldosas ei ole arvestatud PLRÕKis sätestatuga.
Ainevaldkonnakavad on kehtestamata. Matemaatika ainevaldkonnakava, mida järelevalves hinnati, ei vasta põhikooli riikliku õppekava (edaspidi *PRÕK*) lisa 5 nõuetele.

Kooli eripäraks on muusika, kunsti, loodusvaldkonna ja liikumise ning kohaliku kultuuri ja ajaloo tähtsustamine. Valikainetena pakutakse õpilastele tantsu, koorilaulu, ansamblitunde, ettevõtlusõpet ja kohalugu.
Kooli õppekorraldus on kooskõlas õppekavas esitatuga, kuid koolis on I ja II poolaastal suured erinevused õpitavates õppeainetes ja nende mahtudes. Seda, milliseid õppeaineid õpitakse I ja milliseid II poolaastal ning kui suures mahus, pole üheski dokumendis kirjeldatud ega ka õppeaastaks määratletud. See asjaolu ei loo kindlust, kas kõiki õppeaineid õpitakse õppeaastas ettenähtud mahus.
Koolis ei ole täidetud nõuet, et õppeveerandi või kursuse algul teavitatakse õpilasi õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest ning luuakse ka statsionaarses õppes õppivate õpilaste seaduslikele esindajatele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks.

Palju vastuolusid õigusaktides sätestatuga on õpilase arengu toetamise valdkonnas. Koolis ei ole tagatud eripedagoog, logopeedi ja koolipsühholoogi teenused. Tagatud on sotsiaalpedagoogi teenus. Tõhustatud ja eritoe õpilased neile määratud tugiteenuseid ei saa. Määramata on haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordinaator (edaspidi *HEVKO*) ja õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (edaspidi *IAJK*) täitmise eest vastutaja. Hariduslike erivajadustega (edaspidi *HEV)* õpilastele annavad osaliselt tunde abiõpetajad, kellel puudub õpetaja kvalifikatsioon ja eripedagoogiline ettevalmistus. Suur koormus õpilaste erivajaduse väljaselgitamisel, eripära dokumenteerimisel, toemeetmete määramisel ja rakendamisel on klassijuhatajatel, kes selleks ei saa tuge erialaspetsialistidelt. Seetõttu ei ole õpilaste vajaduste väljaselgitamiseks tehtud pedagoogilis-psühholoogilisi uuringuid ning tugimeetmete rakendamine on juhuslik. Õpilastele koostatud individuaalsed õppekavad (edaspidi *IÕK*) on kinnitamata. Kõigile õpilastele, kellele on EHISes märgitud IÕK, neid koostatud ei ole, ja samas on koostatud IÕKd õpilastele, kel selleks vajadust pole märgitud.
Koolis ei ole kõigi õpilastega arenguvestlusi korraldatud.

Koolis ei ole viimastel aastatel tehtud sisehindamist. Andmeid ja infot õppe tulemuslikkuse ning kvaliteedi kohta ei koguta ega analüüsita. Peamiselt arutatakse tulemuste üle suuliselt.
Põhikooli lõpetajate matemaatika keskmine hinne lõputunnistusel on madalam kui teiste õppeainete keskmine hinne. Samuti on kõige madalamad olnud matemaatika lõpueksami keskmised tulemused. Viimasel kolmel aastal on olnud üksikuid õpilasi, kelle matemaatika lõpueksami tulemus jäi alla 50%, eesti keele lõpueksamil alla 50% saanuid ei ole olnud. Samas on olnud ka igal aastal 1–2 õpilast, kelle matemaatika lõpueksami tulemus on üle 90%, eesti keele eksamil õpilased tulemust üle 90% saavutanud ei ole. Koolis kirjalikult lõpueksamite tulemustega seonduvat esitatud ei ole.

Koolis on jäänud viimasel kahel õppeaastal üksikuid õpilasi täiendavale õppetööle, mille üheks õppeaineks on alati olnud matemaatika.

Koolil on kehtiv arengukava perioodiks 2023–2026. Arengukava täitmist ei ole analüüsitud ja arengukava ei ole kooli arendustegevuste planeerimisel aluseks võetud. Kooli õppeaasta üldtööplaan on viimasel kahel aastal ühesuguse sisuga: ühesugused on eesmärgid ja tegevused. Eelmise õppeaasta üldtööplaani täitmist analüüsitud ei ole.

Koolis töötab 25 õppe- ja kasvatusala töötajat. Nende hulka on arvestatud kaks abiõpetajat, kes täidavad õpetaja ülesandeid, ning õppekorralduse spetsialist, kes täidab õppealajuhataja ning valikaine õpetaja ülesandeid. 11 õpetaja kvalifikatsioon ei ole nõuetekohane, õppekorralduse spetsialistil puudub kvalifikatsioon õppejuhi ja valikainete õpetaja ülesannete täitmiseks. Kvalifikatsioon on nõuetekohane direktoril, sotsiaalpedagoogil ja 10 õpetajal.
Koolis on nädalas kokku 300,5 õppetundi, millest 140,5 (46%) annavad nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajad. Kvalifikatsiooniga õpetajate antavate tundide osakaal on 54% ja seega ei saa lugeda kvalifikatsiooniga õpetajate arvu piisavaks, et tagada kooli õppekavas määartud õpieesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine. Neljal õpetajal on kvalifikatsioon võimalik saavutada õpetajakutse omandamisega, kuid teised kvalifikatsioonita õpetajad lähiajal nõuetekohast kvalifikatsiooni ei saavuta, kuna ükski neist ei ole omandamas magistrikraadi. Koolis töötab üks õpetaja, kel ei ole vajalikku B2-keeletaset, temaga ei ole seaduse kohaselt lubatud sõlmida ka tähtajalist töölepingut.
Koolis on toimunud avalikud konkursid peaaegu kõigile õpetajate ametikohtadele, kus töötavad kvalifikatsioonita õpetajad, kellega on sõlmitud kuni aastased töölepingud. Kahele õpetaja ametikohale ei ole konkursse korraldatud, sest nendel ametikohtadel töötavate õpetajatega on sõlmitud varasemalt tähtajatud töölepingud. Avalike konkurssidega ei leitud 2025. aastal ühtki kvalifikatsiooniga õpetajat.

Koolis on palju tähtajaliste töölepingute ja osakoormusega õpetajaid, mistõttu on eriti oluline süsteemselt planeerida nende õpetajate arenguvajaduste hindamist ja arengu toetamist. Koolis koolitusplaani või koolitusi üldtööplaanis planeeritud ei ole, õpetajate tööle järjepidevalt ning süsteemselt tagasisidet ei anta, õppe kvaliteeti ei hinnata. Vestlusel osalenud hoolekogu liikmetest lapsevanemad tõid välja, et õpetajad peaksid ennast rohkem täiendama ning kooli motivatsioonisüsteem peaks suunama ka aastaid töötanud õpetajaid end täiendama.

Vestlusel osalenud õpilaste ja vanemate hinnangul on koolis sõbralik ja kokkuhoidev kollektiiv, mis loob õpilaste jaoks väga hea keskkonna. Õpilaste jaoks oli tähtis, et koolis tehakse üritusi ja võimaldatakse õpilastele õppekäike ka väljaspool kooli, näitena toodi Erasmuse kaudu Hispaanias käimist.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Õppekava vastavus nõuetele

1.1. Kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokumendiks on õppekava[1]. Kooli õppekava koosneb

[1] Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, § 17 lg 1. Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 24 lg 1.

üldosast ja ainevaldkondade kavadest.[2] Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse[3] (edaspidi *PGS*) kohaselt kehtestab kooli õppekava direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused tuleb esitada enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Kooli õppekava üldosa on direktor kehtestanud[4]. Hoolekogu koosoleku[5] päevakorras on olnud õppekava üldosale arvamuse andmine, kuid protokoll arvamuse andmist ei kajasta. Protokollis esitatu põhjal toimus arutelu õppekava üle, kuid milles arutelu seisnes ja milline oli hoolekogu seisukoht õppekava eelnõule, seda protokoll ei kajasta.
Vestlusel osalenud hoolekogu liikmed selgitasid, et hoolekogu liikmed said õppekava tutvumiseks enne hoolekogu koosolekut ja arutelud koosolekul on tavaliselt pikad, kuid protokolli tehtud kokkuvõtted on lühikesed.

Õppenõukogu on õppekava üldosa arutanud ja andnud arvamuse[6]. Õppenõukogu protokollile on lisatud õppekava üldosa projekt, mida arutati. Sellega on tagatud haldusselgus.
Õpilasesindus õppekava kohta arvamust avaldanud ei ole.
Direktor selgitas, et kuna varem oli õpilasesinduse tegevus juhuslikum, siis tal puudub info, kas õpilasesindus töötas õppekavaga.

Selgitame, et enne kui direktor kehtestab kooli õppekava, peab tal olema võetud õppenõukogu, õpilasesinduse ja hoolekogu arvamused õppekava eelnõule. Õppekava kehtestamise käskkirja õiguslikes ja faktilistes alustes tuleb ära märkida, millal esindusorganid on arvamuse andnud. Selle aluseks on eespool nimetatud esindusorganite koosolekute protokollides esitatud vastavad otsused.

Ainevaldkonnakavad on koolis kehtestamata. Matemaatika ainevaldkonnakava, mis järelevalves esitati, ei ole samuti kehtestatud.

Direktor selgitas, et ainevaldkonnakavad on koostatud ja need on vaja kehtestada.
Õppenõukogu esindajate sõnul on ainevaldkonnakavad ja ainekavad valmis, kuid vajavad veel ühtlustamist ja vormistamist.

PGS[7] sätestab, et kehtiv õppekava peab olema kooli veebilehel avaldatud. Õppekava üldosa oli järelevalve ajal kooli veebilehel avalikustatud. Järelevalves esitatud matemaatika ainevaldkonnakava kooli veebilehel avaldatud ei olnud. Kooli veebilehel on esitatud õppeainete ainekavad, mis ei ole koondatud ainevaldkonnakavadeks.
Direktor selgitas, et kooli kodulehel olevad ainekavad on arvatavasti vanad, sest 2024. aasta lõpus oli probleem veebilehega ja kogu veebilehe info on korrastamata.

1.2. Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kirjeldatakse

[2] Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 24 lg 5.
[3] PGS, § 17 lg 2; PGS, § 71 lg 2 p 2.
[4] Direktori 01.12.2024 käskkiri nr 1-2/2.
[5] Hoolekogu 19.11.2024 koosoleku protokoll nr 1-2024/2025.
[6] Õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 1-7/4.
[7] PGS, § 69 lg 1.

õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks[8]. Kooli õppekava on hinnatud vastavalt PRÕKile[9], PLRÕKile[10] ja PGSile.

Kooli õppekava üldosas on esitama järgmised korrad ja põhimõtted või esinevad vastuolud riiklikes õigusaktides sätestatuga:

1) PRÕK[11] sätestab, et kooli õppekava üldosas kirjeldatakse valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused. Kooli õppekava üldosas lõimingu võimalusi kirjeldatud ei ole.
2) PRÕK[12] sätestab üldpädevused; kooli õppekavasse on kopeeritud pädevuste kirjeldused riiklikust õppekavast, kuid ajakohastamata on sotsiaalne ja kodanikupädevus[13] ning ettevõtlikkuspädevus[14].
3) PRÕK[15] sätestab, et kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks, kutsealase eelkoolituse või kutseõppe korraldamiseks või valikainete ning lõimitud aine- ja keeleõppe (sealhulgas keelekümbluse) kasutamiseks võib põhikool kooli hoolekogu nõusolekul muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut (sealhulgas liita ning ümber kujundada õppeaineid) ning muuta tunnijaotusplaani, tagades oma kooli õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamise. Need erinevused kirjeldatakse kooli õppekavas ning neist teavitatakse õpilaste vanemaid või teovõimelise õpilase puhul õpilast. Nimetatud erinevuste korral esitatakse I ja II kooliastmel kooliaasta lõpul vanema või teovõimelise õpilase puhul õpilase taotlusel ning III kooliastmel kooliaasta lõpul kõigi õpilaste kokkuvõtvad hinded ja hinnangud riikliku õppekava kohustuslike õppeainete loendi alusel.

Koolis on vähendatud õppemahtu I kooliastmes kunstis (3 tundi ettenähtud 4,5 asemel), tööõpetuses (3 tundi ettenähtud 4,5 asemel). Vähendatud õppemahu arvel pakutakse klassijuhatajatundi, kus tegeletakse õppimis- ja suhtlemisoskuste ja üldpädevuste arendamisega. Õppemahtu on vähendatud ka II kooliastmes loodusõpetuses (6 tundi ettenähtud 7 asemel), mille arvel on suurendatud õppemahtu tehnoloogiaõpetuses, käsitöös/kodunduses, pärimuskultuuri ja ettevõtluse süvendatud õppeks. Puudub selgitus, kuidas kõik I kooliastme õpitulemused vähendatud mahuga saavutatakse ja kuidas vähendatud mahtu arvestatakse, kui toimub terviklik üldõpetus. Samuti on vähendatud II kooliastmes loodusõpetuse tundide arvu, samal ajal on kooli eripärana rõhutatud looduskesksust, nt on õppekavas kirjas, et loodus- ja liikumisõpetuse edendamine toimub looduses aasta ringi –õpilased kogevad ja õpivad loodust tundma igal aastaajal.

Piirkondliku eripära või kooli omapära arvestamiseks võib muuta õppeainete nimistut ja tunijaotusplaani, kuid selleks peab nõusoleku andma kooli hoolekogu[16]. Järelevalves hoolekogu nõusoleku andmise kohta dokumente ei esitatud.

Direktori sõnul ei ole tema koolis töötamise ajal tunnijaotusplaani muudetud ja vastav otsus on tehtud juba varasemalt.

Vestlusel osalenud hoolekogu liikmed vastavat arutelu ei mäletanud ja arvati, et otsus on tehtud

[8] Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 24 lg 1.
[9] Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.
[10] Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.
[11] PRÕK, § 24 lg 6 p 1.
[12] PRÕK, § 4 lg 4.
[13] PRÕK, § 4 lg 4 p 2.
[14] PRÕK, § 4 lg 4 p 7.
[15] PRÕK, § 15 lg 5.
[16] PGS, § 73 lg 1^1 p 3; § 15 lg 5.

millalgi varem.

4) PRÕKi[17] kohaselt tuleb üldosas esitada III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord. Õppekavas on esitatud, et loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord on kirjeldatud loovtööde juhendis, mis on lisa 28, kuid õppekavaga koos nimetatud lisa ei esitatud ja üldosas vastav kirjeldus puudub.
5) PRÕKi[18] kohaselt tuleb üldosas esitada õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus. Kooli õppekavas on hindamise kohta lühidalt esitatud hindamise mõiste, et kasutatakse nii kujundavat kui kokkuvõtvat hindamist ja et tagasiside antakse nii sõnaliselt kui numbriliselt. Õpilase arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus on kirjeldatud õpilase arengu hindamise juhendis, lisas 30. Nimetatud lisa õppekavaga ei esitatud. Järelevalves esitati õppekavast eraldi õppekava lisa nr 15 „Õpilase arengu hindamise juhend“, mis on kehtestamata.
6) PRÕK[19] sätestab, et kool võib viie palli süsteemi asemel kasutada koolisiseselt teistsugust hindesüsteemi. Kasutatav hindesüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted sätestatakse kooli õppekavas. Kooli õppekavas teisendamist kirjeldatud ei ole, kuigi klassipäevikutest nähtus, et koolis kasutatakse sõnalisi hinnanguid ja mitteeristavat hindamist.

Vestlusel osalenud õppenõukogu esindajad kinnitasid, et koolis kasutatakse erinevaid hindamisviise. I kooliastmes kasutatakse kokkuvõtval hindamisel hinnanguid A („arvestatud“) ja MA („mittearvestatud“), millele lisandub sõnaline kirjeldus õpitulemuste saavutamisest. II kooliastmes kasutatakse hindeid viie palli süsteemis ja mitteeristavat hindamist hinnagutega A ja MA muusika, kunsti, tehnoloogia, kehalise kasvatuse ning valikainete hindamisel. III kooliastmes kasutatakse viie palli süsteemis hindamist ja vaid valikainetes (ansambel, ettevõtlus, informaatika) kasutatakse mitteeristavat hindamist.

7) PRÕKi[20] kohaselt tuleb üldosas esitada õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus. Kooli õppekavas on kirjutatud, et kool tagab õpilastele ja vanematele teabe kättesaadavuse õppe- ja kasvatustegevuse korralduse, peamiste õppeteemade, vajalike õppevahendite, hindamise korralduse ja planeeritavate sündmuste kohta. Samuti sekkumise ja tugiteenuste rakendamise, õpilase ja vanemate juhendamise ja nõustamise õppetööd puudutavates küsimustes, kuid kuidas see on korraldatud, kuidas seda tehakse, õppekava ei esita. PGS[21] sätestab, et õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitatakse õpilast õppeveerandi või kursuse algul. Kool loob statsionaarses õppes õppivate õpilaste seaduslikele esindajatele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks.
8) PRÕK[22] sätestab, et õpilase mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses läbitud õppe arvestamise alused kirjeldatakse kooli õppekava üldosas. Nimetatud säte jõustus 1. septembril 2025. Kooli õppekava üldosas mitteformaalõppes läbimise arvestamist kirjeldatud ei ole.

Koolis on õpilane, kelle puhul arvestatakse osalemist huvitegevuses loodusõpetuse õppe osana.

[17] PRÕK, § 24 lg 6 p 4.
[18] PRÕK, § 24 lg 6 p 5.
[19] PRÕK, § 21 lg 4.
[20] PRÕK, § 24 lg 6 p 8.
[21] PGS, § 55 lg 3.
[22] PRÕK, § 15 lg 11, § 24 lg 6 p 5.

9) PRÕKi[23] kohaselt tuleb üldosas esitada õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted. Õppekava üldosas on õpetajate töö planeerimise põhimõtted esitamata.
10) PRÕKi[24] kohaselt peab õppekavas olema esitatud kord, kuidas põhikool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kord õppeaastas toimuval arenguvestlusel. Kooli õppekavas[25] on esitatud, et klassijuhataja tutvustab esimestes klassijuhatajatundides õpilastele käitumise ja hoolsuse hindamist, kuid kuidas antakse õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale tagasisidet õpilase käitumise (ka hoolsuse) kohta, õppekava üldosa ei sätesta.
11) Õppekavas on esitamata hinnangute/hinnete vaidlustamise kord.[26]
12) Õppekavas on esitamata järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord.[27]

1.3. PLRÕK[28] sätestab, et kui koolis korraldatakse õpet nii põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava kui ka põhikooli riikliku õppekava järgi, koostatakse kooli õppekavas ühine üldosa, lähtudes PRÕKi § 24 lõikes 6 sätestatust ja arvestades käesolevas määruses kirjeldatud erisusi. Koolis viiakse läbi õpet PLRÕKi järgi. Kooli õppekava punktis 2.2 „Õppekorraldus" on tunnijaotusplaanid lihtsustatud ja toimetulekuõppe jaoks, kuid ühegi teise õppekava punkti all (üldpädevused, sihiseade, õppe- ja kasvatuseesmärgid, loovtöö sooritamine, põhikooli lõpetamise tingimused, lisaõppe pakkumine jne) viiteid lihtsustatud õppe ja toimetulekuõppe tasemel õppe korraldamisele ei ole.
Kooli õppekava üldosas ei ole arvestatud PLRÕKis sätestatuga järgmiselt:
1) PLRÕK[29] sätestab toimetulekuõppe tunnijaotusplaani 11 õppeaastaks, kooli õppekava tunnijaotusplaan on koostatud kehtetu versiooni alusel ja 9 õppeaastaks;
2) esitamata on lihtsustatud õppe ja toimetulekuõppe õpilaste III kooliastme loovtöö temaatika valiku ning juhendamise, töö koostamise ja hindamise põhimõtted;[30]
3) lihtsustatud õppe ja toimetulekuõppe õpilasele karjääriteenuste korraldamise põhimõtted.[31]

1.4. Järelevalve teemast lähtudes hinnati matemaatika ainevaldkonnakava kooskõla PRÕKi ja selle lisaga 5, samuti PLRÕKi alusel koostatud matemaatika ainekava.

Järelevalves esitatud kehtestamata matemaatika ainevaldkonnakava ei vasta PRÕKi lisa 5 nõuetele. 5.–9. klassi õpitulemused on kirjeldatud PRÕKi kehtetu versiooni alusel, veel puuduvad ainekavast kõik õpitulemused probleemide lahendamise teemal.

PLRÕKi alusel koostatud ja esitatud matemaatika ainekava oli kooskõlas PLRÕKi lisa punktiga 4.4.

1.5. Kooli õppekava üldosa on vajalik täiendada järgmiselt:
1) B-võõrkeelena õpitakse koolis vene või hispaania keelt. Õppekava esitab, et B-

[23] PRÕK, § 24 lg 6 p 9.
[24] PRÕK, § 19 lg 3.
[25] Lüllemäe Põhikooli õppekava p 2.8.
[26] PRÕK, § 19 lg 4.
[27] PRÕK, § 21 lg 7.
[28] PLRÕK, § 5 lg 2.
[29] PLRÕK, lisa 2 p 3.11.
[30] PLRÕK, § 5 lg 3 p 1; § 2 lg 2.
[31] PLRÕK, § 5 lg 3 p 1.

võõrkeele valib kool, arvestades pidaja loodud võimalusi ja lapsevanemate/õpilaste soove. PRÕK[32] sätestab, et õpilasele pakutakse B-võõrkeele õppima asumisel võimalust valida kahe ja enama keele vahel. Õppekava peaks selgelt kirjeldama, millised on õpilaste ja vanemate võimalused B-võõrkeele valikul ja kuidas toimub valikuprotsess.

2) PRÕKi[33] kohaselt määratakse õppe ja kasvatuse korralduse aeg ja viisid kooli õppekavas. Kooli õppekava[34] õppekorralduse peatükk sätestab, et õppetöö on koolis korraldatud erinevatel viisidel: a) üldõpetusliku õppena 1.–3. klassis, kus keskendutakse teemadele ja ei eristata tavapäraseid ainetunde; b) õppeainet õpitakse kogu õppeaasta vältel; c) õppeaine õpetamine toimub teatud perioodil õppeaasta jooksul (nt poolaastas).

Järelevalves selgus, et koolis rakendatakse paljudel juhtudel õppekorraldust, kus õppeaineid ei õpetata kogu õppeaasta vältel samas mahus. On õppeaineid, mida õpetatakse teatud perioodil suuremas mahus või mõni õppeaine puudub teatud perioodil tunniplaanist. Nt 5.–8. klassil toimuvad kunstitunnid paaristundidena vaid ühel poolaastal; 7. ja 8. klassil on inimeseõpetus ainult II poolaastal; 9. klassil on A-võõrkeelt I poolaastal kaks ja kevadpoolaastal neli tundi (õppekava tunnijaotusplaanis kolm õppetundi nädalas).

Direktor selgitas, et õppenõukogu peaks otsustama poolaasta alguses tundide plaani.

Järelevalves esitatud õppenõukogu koosoleku protokollid vastavat infot ning kokkuleppeid ei sisaldanud.

Õppekorralduse spetsialist selgitas, et tema koos aineõpetajatega teeb vastava otsuse ja õppekorralduse spetsialist võtab maksimaalselt arvesse aineõpetajate soovitusi õppetöö paremaks toimimiseks.

Kuna koolis rakendatakse suurel määral erinevatel perioodidel õppeainete õpetamist erinevalt, siis on selguse huvides, ja kindlustamaks õppekava täitmist, vajalik määratleda õppekavas korraldus, millal ja kuidas tehakse õppeainete õpetamise plaan uueks õppeaastaks, ning vajalik oleks tagada ka õpilaste ja vanemate teavitamine õppekorraldusest. Oluline on, et õppeaasta õppekorraldus oleks võimalikult varakult kindel ja osapooltele teada.

1.6. **Ettepanekud direktorile**

1.6.1. Õppekava kehtestamise käskkirja õiguslikes ja faktilistes alustes tuua välja, millal andsid õppekava kohta arvamuse õpilasesindus, õppenõukogu ja hoolekogu.

1.6.2. Kirjeldada õppekava üldosas täpsemalt õppekorraldusega seonduvat ning esitada, millal ja kuidas tehakse osapooltele teatavaks, milliseid õppeaineid uuel õppeaastal õpitakse teatud perioodil õppeaastast ja kui suure mahuga.

1.6.3. Täpsustada õppekava üldosas B-võõrkeele valikut ja valimise protsessi.

1.6.4. Ühtlustada ainevaldkonnakavades esitatud ainekavad, loetavuse ja ühtse kujunduse huvides võiksid tabelid olla 1.–9. klasside kohta sama kujunduse ja jaotisega.

1.7. **Ettekirjutused pidajale**

1.7.1. Tagada kooli õppekava koostamine tervikuna, mis koosneb õppekava üldosast ja ainevaldkonnakavadest, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikes 5 sätestatust. Täitmise tähtaeg: 01.07.2026.

1.7.2. Tagada kooli õppekava üldosa ja ainevaldkonnakavade kooskõla Vabariigi Valitsuse

[32] PRÕK, § 15 lg 3^3.
[33] PRÕK, § 15 lg 1.
[34] Lüllemäe Põhiooli õppekava p 2.2 lk 8.

06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruses nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.2, 1.3 ja 1.4 esitatule. Täitmise tähtaeg: 01.07.2026.

1.7.3. Tagada kooli hoolekogu nõusoleku andmine, kui kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks, kutsealase eelkoolituse või kutseõppe korraldamiseks või valikainete ning lõimitud aine- ja keeleõppe (sealhulgas keelekümbluse) kasutamiseks soovitakse muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut (sealhulgas liita ning ümber kujundada õppeaineid) ning muuta tunnijaotusplaani, tagades oma kooli õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamise, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 5 sätestatust vastavalt käesoleva õiendi punkti 1.2 alampunktis 3 esitatule. Täitmise tähtaeg: 01.07.2026.

2. Õppekavast lähtuv õppekorraldus

2.1. Kooli eripära on esitatud õppekavas.

Kooli eripäras on arvestatud paikkondlike eripärade ja väärtustega, nt muusika, kunsti, loodusvaldkonna ja liikumise tähtsustamine ning valikainete, nagu võru keel, kohalikku kultuuri ja ajalugu käsitlev kohalugu, piirkondlikku traditsiooni edasi kandvad koori- ja tantsutunnid. Õpilaste eneseteostust aitavad saavutada huviringid, mille valik on mitmekesine.

I kooliastmes on lisaks kehalise kasvatuse tundidele 2 tantsutundi. Koorilaul on 1.–4. klassi õpilastele. 5.–7. klassi õpilastele on ansamblitunnid. Ettevõtlusõpetust on I kooliastmes 0,5, II kooliastmes 1,5 ja III kooliastmes 1 tund. Kohalugu on 5. klassis 1 tund.

Matemaatikatundide arvu on suurendatud I ja III kooliastmes 1 võrra. Kooli õppekava esitab, et see võimaldab õpetada kohustuslikku ainesisu süvendatult.

Direktor täiendas, et koolil on veel üks eripära, mida õppekavas ei kirjeldata – vähemalt 1/3 õpilastest tuleb kooliga koos tegutsevast lasteaiast.

Vestlusel osalenud õpilasesinduse esindajate sõnul on kooli väärtuseks koostöö ning ettevõtlikkus.

2.2. PRÕKi[35] kohaselt määratakse õppe ja kasvatuse korralduse aeg ja viisid kooli õppekavas, kooli päevakavas ja tunniplaanis, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud ja käesolevas määruses kehtestatud nõuetest.

Kooli päevakava on direktor kehtestanud käskkirjaga.[36] Kooli päevakava on kooskõlas PGSis[37] ja kooli õppekavas sätestatuga.

Õpilaste tegelik õppekoormus tunniplaani kohaselt on kooskõlas PGSis[38] ning riiklikus ja kooli õppekavas kehtestatuga.

7.–9. klassidel on kord nädalas esmaspäeviti 1. tunni ajal klassikoosolek.

Direktori sõnul on tegemist rangelt vabatahtliku tegevusega. Vestlusel osalenud õppenõukogu esindajad selgitasid, et õpilased teavad, et see on vabatahtlik, aga nad peavad teavitama oma puudumisest.

2.3. Õppekava sätestab, et kooli koolivaheajad on samadel aegadel, nagu on esitatud haridus-

[35] PRÕK, § 15 lg 1.
[36] Direktori 01.09.2025 käskkiri nr 1-2/2.
[37] PGS, § 25 lg 6.
[38] PGS, § 25 lg 2.

ja teadusministri määruses.[39] Hoolekogu[40] on andnud nõusoleku muuta 2024/2025. õppeaastal 9. klassi koolivaheaegu seoses põhikooli lõpueksamite varasemaks toomisega. Märgitakse, et aprilli koolivaheaeg jäetakse ära ja õpilased saavad suvisele koolivaheajale varasemalt. Mida tähendab varasem suvevaheaeg, protokoll ei esita, hoolekogu protokollis ei ole märgitud ühtki 9. klassi vaheaegadega seotud kuupäeva.
Kooli pidaja on oma korraldusega[41] kehtestanud 9. klassile neli koolivaheaega, millest kaks olid korralduse vastuvõtmise ajaks juba toimunud, III koolivaheaeg toimus haridus- ja teadusministri määruses sätestatud ajal (24.02–02.03) ja IV koolivaheajaks kehtestati 02.06 – 31.08.
PRÕKi[42] kohaselt võib kooli pidaja direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul kehtestada valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud koolivaheaegadest erinevad koolivaheajad, arvestusega, et koolis on õppeaasta jooksul vähemalt neli koolivaheaega kogukestusega vähemalt 12 nädalat, kusjuures suvine koolivaheaeg kestab vähemalt kaheksa järjestikust nädalat.
Direktor selgitas, et kuna 9. klassi eksamiperiood algas kohe peale aprilli koolivaheaega, siis otsustati 9. klassi õpilaste jaoks muuta koolivaheaegu ja sel ajal, kui teised klassid olid koolivaheajal, toimusid 9. klassile tunnid, kus peamine rõhk oli eksamiainete, väiksemas mahus oli muid õppeaineid. Selleks nädalaks tehti eraldi tunniplaan ja peale eksameid maikuu teises pooles olid nende õppeainete tunnid, mida enne eksameid oli vähem. Direktori sõnul selline vaheaegade muudatus õigustas end.

2.4. PGS[43] sätestab, et õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitatakse õpilast õppeveerandi või kursuse algul. Kool loob statsionaarses õppes õppivate õpilaste seaduslikele esindajatele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks.

Tõendeid sellest, et koolis PGSi nõuet täidetakse, ei olnud. Näiteks vaadeldud klassipäevikutes ei olnud trimestri või suurema teema alguses õppeainetes märgitud vastavat teavitust ega kajastatud teavituse sisu. Samuti ei olnud tõendeid õpilaste ja nende seaduslike esindajate teavitamisest muul moel. Kooli kodukorras[44] on ette nähtud, et aineõpetaja teeb õpilastele õppeteema algul teatavaks vastava õppeaiune nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi ning hindamise kriteeriumid. Kodukord ei esita, kuidas seaduses esitatud nõuet koolis täidetakse, kuidas nõude täitmist dokumenteeritakse ja kuidas õpilase seaduslik esindaja saab vastava infoga tutvuda.
Vestlusel osalenud õpilasesinduse esindajate sõnul oleneb teavitamine õpetajast: keemia- ja loodusõpetuse õpetaja on tutvustanud, matemaatikas räägitakse, millal on tasemetööd.
Vestlusel osalenud õpetajate sõnul on kokku lepitud, et enne uue teema juurde minekut õpetaja selgitab, mida õpitakse, millised tegevused toimuvad, mida ja kuidas hinnatakse. Vanematele on kooli veebilehel ainekavad ja vanem näeb ka seda, mida õpilastele kirjutatakse.
Direktor arvas, et õpetajad ei jõua kindlasti panna kirja terve trimestri kohta, mis millal toimub, ning uut kava trimestri kohta ei koostata, pigem teevad õpetajad nädalakavasid.

[39] Haridus- ja teadusministri 21.11.2023. a määrus nr 45 „2024/2025., 2025/2026. ja 2026/2027. õppeaasta koolivaheajad“.
[40] Hoolekogu 14.01.2025 koosoleku protokoll nr 2-2024/2025.
[41] Valga Vallavalitsuse 05.02.2025 korraldus nr 28 „Lüllemäe Põhikooli 9. klassi koolivaheaegade muutmine“.
[42] PRÕK, § 24 lg 7.
[43] PGS, § 55 lg 3.
[44] Lüllemäe Põhikooli kodukord, p 8.4.

Juhime tähelepanu, et õpilasel ja seaduslikul esindajal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse kohta. PRÕKi[45] kohaselt tagab põhikool õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul. Kool peab tagama, et kõik õpetajad igas õppeaines esitaksid vajaliku info ning et see info oleks kättesaadav ka lapsevanematele. Nõude täitmise tagamiseks on vajalik vastav kord sätestada kooli dokumentides, et osapooltel oleks selge, mismoodi toimitakse.

2.5. Klassipäevik on koolidokument, milles peetakse arvestust õppetegevuse ning õpilaste õpitulemuste kohta vastavalt klassipäeviku täitmise juhendile.[46] Klassipäevikusse märgitakse õppeainete loend, tundide arv õppeaastas, õpilaste nimed, tundide toimumise aeg ja arv ning sisu õppeaineti ning õpilaste hinded.[47]

Koolis kasutatakse Stuudiumi e-klassipäevikuid. Järelevalves tutvuti klassipäevikutega valikuliselt. Vaadeldud klassipäevikutest nähtus, et matemaatikas on õpilasi hinnatud või tagasisidestatud harva. 2024/2025. õppeaastal pandi 5. klassis mitmetele õpilastele välja trimestrihinded ühe hindega nii I kui ka II trimestril. Seisuga 11.11.2025 oli 5. klassil matemaatikas vaid kaks hinnet (17.09 ja 31.10), st rohkem kui kuu aega 4 nädalatunni puhul ei ole õpilased saanud õpitulemustele tagasisidet. 7. klassis oli 11.11.2025 seisuga maksimaalselt kolm hinnet (18.09, 30.09 ja 30.10), samas kui õpilastel on 5 nädalatundi. 8. klassil oli seisuga 11.11.2025 kaks hinnet (peaaegu kahe kuu jooksul ei antud õpilaste õpitulemustele tagasisidet), kuigi õppeainet oli nädalas 4 tundi.

Direktori sõnul on II ja III kooliastme matemaatikaõpetajal omad hindamispõhimõtted. Matemaatikaõpetajad selgitasid vestlusel, et koosolekutel on arutatud hindamise sageduse üle ja kaalukamaid hindeid peaks trimestris olema vähemalt kolm. II ja III kooliastme matemaatikaõpetaja selgitas, et 5. klassis paneb ta vähem hindeid, sest alles õpitakse üksteist tundma ja seepärast on rohkem suulist tagasisidet. Ka juhtudel, kui suurel osal klassist on teema omandamisega raskusi, on õppeprotsess pikem ja hindeid vähem. Osa töid ongi mittehindelised tunnikontrollid, kus õpetaja kirjutab sõnalise tagasiside töö peale. Enda jaoks märgib õpetaja oma tabelisse õpilaste kohta vajaliku tagasiside. Õpetaja soov oleks, et õpilane koguks oma tööd õpimapi vahele, aga see ei ole veel hakanud toimima.

Juhime tähelepanu, et hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise.[48] Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa. Hindamine (ka tagasisidestamine) peab olema regulaarne ning piisava sagedusega, et õpilane saaks oma õppimisele tagasisidet. Tähtis on silmas pidada, et õpilase õppimisest ja õpitulemustest peab saama ülevaate peale õpilase ka lapsevanem, seega peab kandma tagasiside regulaarselt klassipäevikusse.

2.6. **Ettepanekud direktorile**

2.6.1. Esitada kooli päevakavas 7.–9. klassi klassikoosolekuga seonduv, et kõigil osapooltel

[45] PRÕK, § 16 lg 4.
[46] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 1.
[47] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 2.
[48] PRÕK, § 19 lg 2.

oleks selge ja teada, millise töövormiga on tegemist ja millised on õpilaste õigused ja kohustused.

2.6.2. Haridus- ja teadusministri määrusega määratud koolivaheagade muutmisel teha seda võimalikult aegsasti õppeaasta algul, et peredel oleks võimalik oma tegevusi planeerida.

2.6.3. Jälgida trimestri jooksul regulaarselt õpetajate hindamise/tagasisidestamise sagedust, eriti matemaatikas, et oleks tagatud süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta ning saaks vajadusel kiiresti sekkuda ning määrata õpilasele õpituge ning toetada õpetajat igale õpilasele sobiva õppekeskkonna loomisel.

2.6.4. Kirjeldada õppekava üldosas hindamise korralduses põhimõtted hindamise/tagasisidestamise sageduse ja klassipäevikus esitamise kohta.

2.7. **Ettekirjutus pidajale**

Tagada, et õppeveerandi või kursuse algul teavitatakse õpilasi õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest ning luuakse ka statsionaarses õppes õppivate õpilaste seaduslikele esindajatele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 lõikest 3. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavaks tegemisest, ettekirjutuse täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.04.2026.

3. Õpilase arengu toetamine

3.1. PGS[49] näeb ette, et õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi. Õpilasele, kellel tekib mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.[50]

Koolis õpiabirühmi moodustatud ei ole. Ainealaseks täiendavaks juhendamiseks on ette nähtud konsultatsioonid. Koolis on praktika, kus üldise toe raames määratakse õpilasele kohustuslikud individuaalsed konsultatsioonid. Möödunud õppeaastal määrati kooli poolt pakutava tugiteenusena kohustuslik konsultatsioon kahele õpilasele[51]. Kohustuslik konsultatsioon määrati keemias, füüsikas ja matemaatikas. Käesoleva õppeaastal õpilastele kohustuslikku konsultatsiooni määratud ei ole.

Direktor selgitas, et konsultatsioone korraldavad õpetajad mitmel päeval nädalas ja kõik abi vajavad õpilased saavad osaleda. Klassijuhataja roll on märgata, kellel õpilastest on õppimises abi vaja, siis ta suhtleb õpetaja, õpilase ja vanemaga. Kui õpilane ei käi ise ja vabatahtlikult konsultatsioonis, määrab direktor käskkirjaga kohustusliku konsultatsiooni.

Järelevalves selgus, et lihtsustatud õppe tasemel õppiva õpilase õppetööd viib läbi abiõpetaja. Ta annab õpilasele eesti keele, matemaatika ja loodusõpetuse tunde (kokku 15 tundi). Mitmele õpilasele on rakendatud individuaalset õpet, mida viib samuti läbi abiõpetaja. Kahel õpilasel on individuaalsed tunnid abiõpetajaga eesti keeles, loodusõpetuses ja matemaatikas mõnel korral (3–4 tundi) nädalas, kuid ühel õpilasel on individuaalseid tunde 7 (eesti keel, matemaatika, loodusõpetus). Direktor selgitas, et õpetaja valmistab tunnid ette ja abiõpetaja viib need läbi. Vestlusel osalenud matemaatikaõpetaja kinnitas, et ta saadab abiõpetajale tunnikonspekti.

[49] PGS, § 37 lg 1.
[50] PGS, § 46 lg 5.
[51] Direktori 13.01.2025 käskkirjad nr 5-7/5 ja 5-7/6.

Abiõpetaja ametijuhendis on tööülesanneteks õpilase toetamine õppimisel ja käitumisel ainetundides ning vahetundides; koostöö aineõpetajatega; vajadusel õpilase käitumise tugikava koostamine ja selle järgimine; vajadusel õpilase individuaalne õpetamine. Seega on abiõpetajale pandud mitmeid ülesandeid (käitumise tugikava koostamine, õpilase individuaalne õpetamine), mis on õpetaja ja tugispetsialisti ülesanneteks.

EHISes on nendele õpilastele märgitud kooli poolt tugimeetmeks abiõpetaja teenuse rakendamine. Tegemist ei ole abiõpetaja teenusega, vaid individuaalse õppega, kus õpetaja ülesanne on kooli õppekavajärgse õppetöö läbiviimine. Abiõpetaja saab olla õpetajale abiks õppe- ja kasvatustöö läbiviimisel, toeks õpilastele klassis õppetöö ajal, aga ei saa iseseisvalt õppetööd läbi viia. Koolis töötavatel abiõpetajatel puudusid õpetaja kvalifikatsioon ja eripedagoogilised kompetentsid. Õpilased, kes vajavad õppes eripedagoogilist sekkumist, on pandud ebasoodsasse olukorda, kui nende õppetööd viib läbi kvalifikatsioonita ja vajaliku ettevalmistuseta õpetaja. Lisaks asjaolu, et nad eraldatakse teistest õpilastest neile sobivat õpet tagamata.
Direktor selgitas, et selline olukord on niimoodi kujunenud ja olnud ka varem, sest struktuuris on abiõpetaja ametikoht.

Niimoodi toimides ei ole koolis lähtutud PGSi mõttest ja Eesti Vabariigi haridusseadusest[52], mille kohaselt prognoosivad kohalikud omavalitsused vajadust õpetajate järele ja abistavad haridusasutusi töötajate leidmisel. Põhikooli pidamisel peab kooli pidaja tagama PRÕKi täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks[53]. Põhikoolis ja gümnaasiumis töötavad klassiõpetajad ja ühe või mitme ained õpetajad[54]. Õpetaja põhiülesanne on toetada iga õpilase arengut ning aidata õpilasel kujundada huvi- ja võimetekohast õpiteed[55]. Õpetaja tööaega kuulub vahetu õppekasvatustöö[56], nagu antud juhul on esitatud ka abiõpetaja ametijuhendis. Põhikooli ja gümnaasiumi õpetajale on seaduses sätestatud kvalifikatsiooninõuded: magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, õpetajakutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele[57]. Abiõpetajatele kvalifikatsiooninõudeid kehtestatud ei ole.

3.2. PGSi[58] kohaselt peab direktor määrama HEVKO, kelle ülesanne on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist. Õpetaja põhiülesanne on toetada iga õpilase arengut ning aidata õpilasel kujundada huvi- ja võimetekohast õpiteed[59].

Koolis ei ole direktor HEVKOt määranud.
Direktori sõnul oli eelmise direktori ametiajal määratud HEVKOks direktor. HEVKO tööd teevad praegu klassijuhatajad, sotsiaalpedagoog, õppekorralduse spetsialist ja toimetulekuõppe õpetaja ning töö sisu on suures osas nende vahel ära jagatud.

Selline töökorraldus ei taga süsteemset tööd õpilaste arengu toetamisel. Seadus näeb ette koolis HEVKO määramise just seepärast, et oleks üks töötaja, kes koordineerib nii koolisisest kui

[52] Eesti Vabariigi haridusseadus, § 7 lg 1 p 5.
[53] PGS, § 7 lg 1.
[54] PGS, § 75 lg 1.
[55] PGS, § 75 lg 2.
[56] PGS, § 75 lg 3.
[57] PGS, § 74[1] lg 4.
[58] PGS; § 46 lg 2.
[59] PGS, § 75 lg 2.

koolivälist koostööd. HEVKO peaks toetama ja juhendama õpetajaid õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustama õpilase seaduslikku esindajat ning tegema õpetajatele ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.[60]
Vestlusel osalenud õpetajad ja direktor tõid korduvalt välja, et koolis on õpilaste toevajaduse märkamisel ja väljaselgitamisel, aga ka toe rakendamisel põhiroll õpetajatel-klassijuhatajatel. Kuna koolis pole HEVKOt, siis ei ole õpetajatel võimalik temalt ka tuge saada, et õpilaste vajadusi paremini mõista ja märgata.
Lisaks paneb see klassijuhatajatele ülesanded, mis ei kuulu klassijuhataja tööülesannete hulka ja milleks pole kindlasti ka kõigil klassijuhatatajatel vajalikke kompetentse.

3.2. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest seaduslikku esindajat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.[61]
Nimetatud hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse IAJK-le. Direktor määrab koolis isiku, kes vastutab selle kaardi täitmise eest.[62] Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna (edaspidi *KVNM*) määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab HEV-õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.[63]

Direktor ei ole määranud IAJK täitmise eest vastutajat.
Direktori sõnul ta ei ole määranud IAJK eest vastutajat ja kui enne tema tööleasumist on seda tehtud, siis on vastav isik olemas, kuid koolis ei teata, et IAJK täitmise eest vastutaja oleks olemas. Klassijuhatajad avavad IAJK ja paluvad õpetajatel seda täita. Klassijuhataja otsustab, kellel on vaja avada IAJK.

Niimoodi toimides ei ole koolis lähtutud seaduses sätestatust. Õpetaja (klassijuhataja) saab olla õpilase toevajaduse märkajaks ning esitada oma tähelepanekud HEVKOle, aga seejärel on vajalik korraldada õpilase pedagoogilis-psühholoogiline uuring, mille viivad läbi nõuetekohase kvalifikatsiooniga spetsialistid. Selle uuringu tulemused kantakse kaardile ning tehakse otsused, kas õpilane vajab meetmeid või tuge ning milliseid ja milliste eesmärkidega, ning määratakse ka toe kestus.

Koolis on avatud õpilastele IAJKd, neid täidavad klassi- ja aineõpetajad, tugispetsialistidest sotsiaalpedagoog. Kaardid oli täidetud puudulikult. Vaadeldud kaartidel ei olnud välja toodud, millist tuge või teenuseid õpilasele on rakendatud, samuti olid puudu hinnangud rakendatud meetmete tulemuslikkuse kohta ning soovitused edaspidiseks. Kaartidele olid kantud peamiselt õpilaste tegevuse kirjeldused.
Järelevalves selgus, et koolis ei ole avatud IAJKd ühele eritoe õpilasele.

Vestluses tõi õppekorralduse spetsialist välja, et kaks-kolm aastat tagasi polnud koolis avatud IAJKsid, aga nüüd on neid kümneid. Nüüd tahetakse pöörata tähelepanu kvaliteedile ja

[60] PGS, § 46 lg 3.
[61] PGS, § 46 lg 4.
[62] PGS, § 46 lg 7.
[63] PGS, § 46 lg 8.

septembris töötati koos õpetajatega läbi kaardi sisu, täiendati kaarte, et õpilaste individuaalsed erisused oleks rohkem välja toodud.

Õpilase IAJKle kantud tugiteenused ja -meetmed tuleb koolil kanda sisse ka EHISe õpilaste registrisse. EHISe õpilaste registrisse toevajaduse[64], tugimeetmete[65] ning individuaalõppe[66] märkimisel on alusdokumendiks IAJK, kuhu kantakse vajalik informatsioon.
Direktor selgitas, et tema täidab e-keskkonna Arno kaudu EHISes andmeid. Aluseks on vestlused õpetajatega, Rajaleidja KVNMi soovitused, lapsevanema nõusolek soovitusi rakendada. Vastavalt sellele, mida koolis suudetakse täita ja millest on räägitud õpetajate ja õppekorraldusspetsialistiga, teeb direktor märked õpilasele rakendatud tugimeetmete kohta.

Kui õpilase IAJK ei ole täidetud nõuetekohaselt, siis pole EHISe täitmiseks vajalikku informatsiooni ja alust ning EHISe andmed on puudulikud.

3.3. Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas ning õpetada toimetuleku- ja hooldusõppel olevat õpilast kooli või klassi õppekeele asemel muus keeles. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel IÕK.[67]
EHISes esitatud andmetest nähtus, et koolis on koostatud koolipoolse meetmena IÕK viiele õpilasele: kahele kõikides ainetes ja kolmele üksikutes ainetes. Koolis kohapeal selgus, et neljale õpilasele, kellele on märgitud IÕK rakendamine, IÕKd koostatud ja rakendatud ei ole. IÕK on koostatud kooli algatusel kolmele õpilasele, aga nendele IÕK rakendamist EHISe andmed ei näita. Ühe õpilase puhul ei ole tema toevajadust kantud üldse HEV-õpilaste andmetesse.

Nagu eespool kirjeldatud, on koolis õpilaste toevajaduse hindamisel ja otsustamisel olulisi puudujääke ning EHISe andmed ja koolis tegelikkuses toimuv ei ole omavahel kooskõlas.

PGSi[68] kohaselt koostatakse kõikidele toimetuleku- ja hooldusõppel olevatele õpilastele IÕK. Koolis on seda nõuet täidetud. IÕK on koostatud ka lihtsustatud õppe tasemel õppivale õpilasele.

Järelevalve alguses polnud direktor IÕKsid kinnitanud.
Kui õpilase õpe ei põhine otseselt kooli õppekaval, vaid selle alusel koostatud IÕK-l, siis arvestades IÕK olemust, peab IÕK, nagu kooli õppekava, kinnitama direktor. IÕKga sätestatakse erisused, mis eristavad IÕKd kooli õppekavast. IÕKd ei saa vaadelda kooli õppekavast eraldiseisva dokumendina, see on konkreetse õpilase vaatest kooli õppekava lahutamatu osa ja sellest tulenevalt tuleb IÕKle kohaldada sama protsessi nagu kooli õppekava kinnitamisele või muutmisele[69], kuid erinevalt kooli õppekava kinnitamise protsessist tuleb

[64] Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“, § 26 lg 2 p 16.
[65] Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“, § 26 lg 2 p 41.
[66] Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“, § 26 lg 2 p 43.
[67] PGS, § 18 lg 1.
[68] PGS, § 18 lg 2^1, PRÕK § 17 lg 9
[69] PGS, § 17 lg 2.

arvestada ka isikukaitse nõuetega ja IÕKd ei anta arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õppenõukogule ja õpilasesindusele.

3.4. PGSi[70] kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor. Tugispetsialisti teenused loetakse tagatuks, kui koolis töötab või osutab teenust nõuetekohase kvalifikatsiooniga[71] tugispetsialist.
Määrus[72] sätestab, et direktor võtab teenuse osutamiseks kooli tööle vajalikud tugispetsialistid või korraldab teenuse kättesaadavuse muul viisil, arvestades seejuures õpilaste vajadustega. Tugispetsialistide teenust osutatakse üldjuhul koolis, vanema nõusolekul mujal, ning teenuse osutamisel muus asukohas teeb teenuse osutaja koostööd kooliga ning edastab koolile vajalikku infot teenuse sisu, mahu ning tulemuslikkuse kohta.[73]

Koolis on tagamata eripedagoogi, logopeedi ja koolipsühholoogi teenus. Koolis töötab osakoormusega sotsiaalpedagoog.

KVNM on andud soovituse üheksale õpilasele eripedagoogi ja neljale õpilasele logopeedi teenuseks. Ükski õpilane nende tugispetsialistide teenuseid ei saa. Ühele õpilasele on KVNM andnud soovituse käitumise tugikava koostamiseks, aga seda pole koolis tehtud, kuigi sotsiaalpedagoog on koolis teenust osutanud. Koolis vahetus just sotsiaalpedagoog. Järelevalves vestlusel osalenud sotsiaalpedagoogi sõnul tuleb õpilasele käitumise tugikava koostamine kohe arutlusele.

PGS[74] sätestab, et KVNMi soovituse kohaselt ja seadusliku esindaja kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge. Tõhustatud ja eritoe õpilased vajavad pidevalt tugispetsialistide teenust[75], mida koolis neile võimaldatud ei ole. Samas makstakse kohalikule omavalitsusele haridustoetust, mille hulka kuulub ka tõhustatud ja eritoe õpilaste pearaha, mis on vastavalt kaks ja neli korda kõrgem teiste õpilaste pearahast ning mille eest peab õpilane saama talle ettenähtud tugimeetmeid. Seni ei ole koolis tõhustatud ja eritoe õpilaste jaoks vajalike teenuste pakkumiseks pidaja võimalusi loonud ning kool pole vajalikke teenuseid korraldanud.

Pidaja esindaja selgitas vestlusel, et logopeedi ja psühholoogi teenust osutatakse vajadusel Valgas, kuid pidaja ei ole korraldanud vanemate ja õpilaste jõudmist tugispetsialisti juurde. Järelevalves ei leidnud kinnitust, et kooli õpilastest oleks keegi saanud Valgas logopeedi või psühholoogi teenust.

Juhime tähelepanu, et tugispetsialistide teenust osutatakse üldjuhul koolis, sest nii on tagatud teenuse kättesaadavus ning koostöö õpilasega töötavate kooli õppe- ja kasvatusala töötajatega ning koolis info teenuse sisu, mahu ning tulemuslikkuse kohta. Tugispetsialistide ülesanded on laiemad kui ainult õppija toetamine ja juhendamine. Tugispetsialist teeb koostööd õpetajate,

[70] PGS, § 37 lg 2.
[71] PGS, § 74[1] lg-d 7, 8, 9, 10.
[72] Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 3 lg 4.
[73] Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 3 lg 6.
[74] PGS, § 48 lg 1.
[75] PGS, § 49 lg 1 ja lg 2.

abiõpetajatega, nõustab õppeasutuse juhtkonda, õpetajaid ja teisi õppeasutuse töötajaid HEV-õpilase õppe- ja kasvatustegevuse korraldmisel, õppija vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamisel, õppija toetamiseks sobivate meetmete valikul.[76]

Nagu kirjeldatud punktis 3.3, siis tugispetsialistide puudumisel ei ole võimalik läbi viia õpilase pedagoogilis-psühholoogilist uuringut ja selle alusel sobivate tugimeetmete valimist.

Kooli arengukavas on õppe- ja kasvatusprotsessi ühe ülesandena esitatud, et laste areng on lisaks õpetajatele toetatud ka tugispetsialistide poolt. Mõõdikuks on, et koolis töötab 1,0 kohaga logopeed/eripedagoog, 0,5 kohaga psühholoog ning piisaval arvul abiõpetajaid.
Direktor selgitas vestlusel, et kui kooli eelarvesse antakse vajalikke vahendeid, siis tuleb sellega tegelda. Direktor ise ei ole pidajalt ressursse taotlenud.

3.5. PGSi[77] kohaselt tuleb õpilasega tema arengu toetamiseks korraldada vähemalt üks kord õppeaastas arenguvestlus, kus osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul seaduslik esindaja. Arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra kehtestab kooli direktor, esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule ja hoolekogule.[78]
Kooli arenguvestluste kord on kehtestatud direktori käskkirjaga[79].

Korra kohaselt toimuvad arenguvestlused õpilasega kahel korral õppeaastas, vajadusel tihedamini. Sama näeb ette ka kooli õppekava, kus üldosas on esitatud, et arenguvestlused toimuvad kaks korda aastas, ühel juhul õpilasega, teisel juhul koos lapsevanemaga.
Vestlus dokumenteeritakse ja kohalviibijad allkirjastatavad õpilase püstitatud ja sõnastatud arengueesmärgid. Protokolli originaal jääb õpilasele ja koopia klassijuhatajale. Stuudiumis kirjutab klassijuhataja arenguvestluse lühikokkuvõtte ja lisab õpilase eneseanalüüsilehe ning allkirjastatud eesmärkide lehe.
Arenguvestluse oodatava tulemusena on sõnastatud arenguvestluste korras, et õpilane on osalenud mõlemal arenguvestlusel, mille raames ta on teinud eneseanalüüsi, saanud tagasisidet, püstitanud oma arengu eesmärke, planeerinud vastavaid tegevusi ja analüüsinud eesmärkide saavutatust.
Vestlusel osalenud õpilasesinduse esindajad kinnitasid, et nad on saanud käia arenguvestlustel ja et osad arenguvestlused toimuvad vanemaga koos, teisel juhul on arenguvestlus õpilase ja klassijuhataja vahel. Õpilaste sõnul saavad nad arenguvestlusel olla avatud, vabalt oma arvamust avaldada, kompromisse leida, mõeldakse koos vanemaga eesmärgid ja järgmisel korral vaadatakse, kuidas on eesmärkide täitmisega läinud.
Ka vestlusel osalenud õpetajad kinnitasid arenguvestluste toimumist arenguvestluste korra kohaselt.

Järelevalves kontrolliti, kas arenguvestlused 2024/2025. õppeaastal toimusid kõigi õpilaste ja nende seaduslike esindajatega.
Kontrollimisel selgus, et kahes klassis ei ole arenguvestluste toimumine tõendatud.
Stuudiumis olid kõigi õpilaste kohta arenguvestluste kokkuvõtted koos õpilase

[76] Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 2 lg 2 p-d 1 ja 4.
[77] PGS, § 37 lg-d 5, 6.
[78] PGS, § 37 lg 7.
[79] Direktori 09.09.2022 käskkiri nr 1-2/2.

eneseanalüüsilehega esitatud enamikel klassidel, välja arvatud kolmel klassil. Ühel klassil olid kokkuvõtted ja eneseanalüüsilehed paberil ja kahel klassil puudusid arenguvestluste kokkuvõtted ning andmed selle kohta, kui paljude õpilastega arenguvestlused toimusid.
Õpetajajate esindajatega vestlusel märkis üks õpetaja, et tema klassis ei ole arenguvestlused kõigi õpilastega toimunud.
Direktoril ei olnud infot, kas kõikide õpilastega on arenguvestlused toimunud.

PGS[80] sätestab, et kui kool ei ole saanud õppimiskohustusliku õpilase seadusliku esindajaga arenguvestluse aja kokkuleppimiseks kontakti või seaduslik esindaja ei ole teist korda kokkulepitud ajal arenguvestlusele ilmunud, peab kool teavitama sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust, kes vajadusel rakendab meetmeid lapse õiguste kaitsmiseks.
Vestlusel selgitas direktor, et arenguvestlusi ei ole ära jäänud põhjusel, et vanemaga ei ole saadud kontakti. Vajadusel on ka direktor ise helistanud vanemale, et vajalik on vestlusele tulla.

Juhime tähelepanu, et arenguvestlusel osalemine on õpilase õigus. Kool peab tagama kõigi õpilaste ja nende seaduslike esindajate osalemise arenguvestlusel.

3.6. Ettepanek direktorile
Vaadata üle kooli arenguvestluste läbiviimise kord ning sätestada põhimõtted, kuidas klassijuhatajad annavad kooli juhtkonnale tagasisidet toimunud arenguvestluste arvu ja esile kerkinud probleemide kohta, et saadud infot kasutada kooli sisehindamises.

3.7. Ettekirjutused pidajale
3.7.1. Tagada koolis riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekava täitmiseks vajalike õpetajate olemasolu ning tagada, et hariduslike erivajadustega õpilaste õppetööd viiksid läbi õpetajad, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 75 lõigetest 1 ja 2. Täitmise tähtaeg: 01.04.2026.
3.7.2. Tagada koolis koolipsühholoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitustele ja koolis üldise toe raames välja selgitatud vajadusele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ja § 74[1] lõikest 8. Täitmise tähtaeg: 01.04.2026.
3.7.3. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitustele ja koolis üldise toe raames välja selgitatud vajadustele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ja § 74[1] lõikest 7. Täitmise tähtaeg: 01.04.2026.
3.7.4. Tagada koolis logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitustele ja koolis üldise toe raames välja selgitatud vajadustele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ja § 74[1] lõikest 10. Täitmise tähtaeg: 01.04.2026.
3.7.5. Tagada koolis haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija määramine ja tema ülesannete täitmine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõigetest 2 ja 3. Täitmise tähtaeg: 01.04.2026.
3.7.6. Tagada koolis õpilase individuaalse arengu jälgmise kaardi täitmise eest vastutava isiku määramine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 7. Täitmise tähtaeg: 01.04.2026.

[80] PGS, § 37 lg 6.

3.7.7. Tagada koolis õpilaste individuaalse arengu jälgimise kaartide nõuetekohane täitmine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 8 ja käesoleva õiendi punktis 3.3 selgitatust. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, ettekirjutuse täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.10.2026.

3.7.8. Tagada koolis koostatud individuaalsete õppekavade kinnitamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikes 2 ja käesoleva õiendi punktis 3.4 selgitatust. Täitmise alates õiendi teatavakstegemisest, tähtaeg: 01.04.2026.

3.7.9. Tagada Eesti hariduse infosüsteemis õpilaste registris esitatud andmete õigsus, lähtudes Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“ § 26 lõike 2 punktides 16, 41 ja 43 sätestatust. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, ettekirjutuse täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.04.2026.

3.7.10. Tagada koolis tõhustatud ja eritoe õpilastele koolivälise nõustamismeeskonna soovituste kohaselt tugispetsialistide teenuse tagamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 48 lõikest 1. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, ettekirjutuse täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.04.2026.

3.7.11. Tagada õpilase arengu toetamiseks korraldatava arenguvestluse toimumine iga õpilase ning tema seadusliku esindajaga vähemalt kord õppeaastas, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetes 5 ja 6 sätestatust. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, ettekirjutuse täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2026.

Ärakuulamisel esitas pidaja soovi, et kaalutaks ettekirjutuste 3.7.2, 3.7.3, 3.7.4 ja 3.7.10 täitmise tähtajaks 01.09.2026 määramist. Asjaolusid, miks soovitakse ettekirjutuste täitmiseks pikemat aega, ei esitatud.
Selgitame, et õpilastele peab olema tugispetsialistide teenus kättesaadav ning ministeerium ei saa anda koolile luba tugispetsialistide teenuse tagamise edasilükkamiseks. Koolis ei ole olnud õpilastel võimalik saada logopeedi, eripedagoogi ja psühholoogi teenust juba pikemat aega. Teenust tagamiseks on mitmeid viise, sealhulgas teenuse sisseostmine teenuse osutajalt. Lähtudes kooli õpilaste arvust, ei ole teenust vajavate õpilaste arv suur ning praegu allesjäänud õppeperioodiks saab kasutada teistes valla koolides töötavate tugispetsialistide abi.

Samuti esitas pidaja ärakuulamisel soovi, et ettekirjutuse 3.7.1 täitmise tähtajaks määrataks 01.09.2026. Juhime tähelepanu, et koolis on võimalik kohe korraldada erivajadustega õpilaste õppetööd viisil, et nende õppe- ja kasvatustööd viivad läbi õpetajad, mitte abiõpetajad. Olemasolevad abiõpetajad saavad erivajadustega õpilasi toetada klassiruumis, kus õppetööd juhib õpetaja. Eriklassi moodustamise korral tuleb tööle võtta õpetajad, mitte abiõpetajad.

4. Õppe tulemuslikkus ja õpilasi toetava õppekeskkonna loomine sisehindamise protsessis

4.1. PGSi[81] kohaselt tehakse koolis sisehindamist. Sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja kooli tugevused ning parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Nimetatud eesmärgist lähtuvalt analüüsitakse kooli sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust.

[81] PGS, § 78 lg 1.

Koolis viidi viimati sisehindamine läbi 2022. aastal perioodi 2018–2021 kohta. Järgnevatel aastatel sisehindamist läbi viidud ei ole ning pole ka kogutud erinevaid näitajaid õppe- ja kasvatustegevuse ning õppe tulemuslikkuse kohta.
Direktor selgitas vestlusel, et ta vestleb võimalikult paljude inimestega ja võimalikult tihti. Vestleb ka õpilastega ja vestlustest võib ilmnenda vajadus vestelda järgmiste isikutega. Kirja neid vestlusi pole pandud. Direktor tõi näitena välja, et vestlustes soovisid lapsevanemad, et klassijuhataja võtaks kas korra kuus või vähemalt korra kahe kuu jooksul ühendust lapsevanematega, et rääkida.

Väikeses koolis, kus õpilaste arv on alla 100, klassides keskmiselt 8 õpilast, võib tekkida tunne, et kogu vajalik info jõuab juhtideni ja juhid omakorda teevad koostöös õpetajaga vajalikke muudatusi. Vestluste osatähtsust ei saa alahinnata, kuid vestlused ei toimu kindlasti kõigiga ning vabas vormis vestluse sisu on tavaliselt juhuslik. Igakülgse tagasiside saamiseks peab kasutama erinevaid meetodeid ning regulaarselt koguma mitmesuguseid näitajaid õppe- ja kasvatustegevuse kohta.

Väärtuslik õppekeskonna näitaja on õpilaste puudumiste ja puudunud õpilaste arv. Kooli arengukavas on eestvedamise ja juhtimise valdkonna ühe ülesandena märgitud, et õppimist ja uudishimu hoitakse au sees ja esmatähtsana. Selle ülesande mõõdikuks on, et õpilaste põhjuseta puudumiste ja tegemata kodutööde arv on vähenenud.
Direktori sõnul puudumisi vaadatakse, kuid arve välja võetud ei ole, sest õpilased käivad koolis väga hästi ja on vaid üksikuid puudujaid.
Juhime tähelepanu, et kui andmeid teadlikult ei koguta, trende ei jälgita, siis ei ole võimalik teha järeldusi ning hinnata probleemi suurust ja sekkuda.

Koolis teevad õpilased eksameid ja tasemetöid. Nende tulemuste trendide ja tulemuste analüüsimine on vajalik.
Direktor selgitas vestlusel, et koolis teevad 4. ja 7. klassi õpilased tasemetöid. Direktori sõnul on nende tulemusi arutatud õpetajatega ning kooli tulemused on olnud head.
Vestlusel osalenud matemaatikaõpetaja selgitas, et tema vaatab tasemetööde tulemusi väga detailselt ja teeb analüüsi, mis klassil on tugevuseks ja millised on nõrkused. Vaadatakse ka iga õpilast eraldi. Õpetaja sõnul on ta olnud tulemustega rahul.

Matemaatika lõpueksami keskmised hinded on olnud järgmised (HTMi andmed):
2025 – 4,2
2024 – 3,3
2023 – 4,0
Kuna koolis on lõpueksamite sooritajate arv väike, siis keskmine tulemus on väheinformatiivne. Oluline on vaadata eksamil alla 50% ja üle 90% punktide saajate arvu. Viimasel kolmel õppeaastal on olnud koolis õpilasi, kelle eksamitulemus on alla 50%. Samas on nende arv, kes sooritavad eksami hindele „4“ või „5“ olnud kas pool või üle poole lõpetajatest.
Võrdluses põhikooli eesti keele lõpueksamiga saab välja tuua, et viimasel kolmel aastal pole eesti keele lõpueksamil alla 50% saanud ükski õpilane. Ka on eesti keele eksami keskmine tulemus olnud kogu aeg kõrgem kui matemaatikaeksami keskmine tulemus.
Vestlusel osalenud õpilased tõid välja, et matemaatika lõpueksam tundub raske.

Põhikooli lõputunnistustel erinevate õppeainete keskmist võrreldes nähtub, et matemaatika keskmine hinne on madalam kui teiste õppeainete keskmine hinne, eriti madal oli 2024 kevadel lõpetanute matemaatika keskmine hinne. Veel nähtub, et õppeaines lõputunnistusele „4"-„5" saanute osakaal on matemaatikas kõige väiksem. Kui ajaloos ja geograafias on see olnud 100% 2024 ja 2025, siis matemaatikas 42 ja 66%. Teiste õppeainete „4"-„5" lõpetanute osakaal on üle 80%. Seega suur osa õpilasi on võimelised omandama põhikoolis paljudes õppeainetes õpitulemusi heal tasemel, kuid matemaatikas suudab seda vähem õpilasi.
Direktori sõnul on õpetajatega seda arutatud ja õpetajad on öelnud, et õpilased on hästi õppinud, kuid direktori meelest vajaks see rohkem analüüsimist, kuivõrd ausalt ikkagi kõigis õppeainetes õpitulemusi hinnatakse ja kas kõrgeid tulemusi ei panda kergekäeliselt. Õpetajatega on arutatud, kas õpilasi hinnatakse õiglaselt ja miks vanemates klassides on kiituskirju võrreldes nooremate klassidega palju vähem.

Eestis korraldab Haridus- ja Noorteamet (edaspidi *Harno*) igal kevadel rahuloluküsitlused 4. ja 8. klasside õpilastele.
Direktor ei olnud teadlik, kas õpilased on nendest küsitlustest osa võtnud, ja samuti ei ole ta teadlik tulemustest.

HTMile kättesaadavad Harno korraldatud õpilaste rahuloluküsitluse tulemused näitavad, et kiusamisega on koolis olnud probleeme nooremates klassides. 4. klasside õpilastest vastas 2023. aastal 57%, et nad on kogenud kiusamist, ja 2024. aastal 50%. See on väga suur osa õpilastest.
8. klassi õpilastest on 2023. aastal 14% kiusamisega kokku puutunud.
Vestlusel osalenud õpilased märkisid, et nad sooviksid, et ei oleks kiusamist. Kiusamist esineb nooremates klassides rohkem ning tavaliselt õpilased räägivad neist juhtumitest õpetajale või direktorile, aga alati pole abi saadud. Ka õpilasesinduses on kiusamisest räägitud, aga midagi pole veel tehtud.

Kiusamisega seonduv mõjutab ka kooliga rahulolu. 2023. aastal olid 8. klassi õpilastest 20% kooliga täiesti või pigem rahul. 2024. aasta 8. klassi õpilaste rahuloluküsitluse tulemuste kohta andmed puuduvad.

Direktori jaoks on oluline, et õpilane, lõpetades kooli, saab minna edasi õppima sinna kooli, kuhu ta soovib. Kevadel põhikooli lõpetanud läksid edasi õppima.
Õpilaste edasiõppimise info kogumist peab direktor tähtsaks ning tal on vastav info olemas. Kirjalikult seda esitatud ei ole.

4.2. Koolis on jäänud õpilasi täiendavale õppetööle ning jäetud ka klassikursust kordama.
Poolaastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu kevadel, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne viimase õppeveerandi lõppu.[82]
Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt poolaastahinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik" või „nõrk" või anda samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase õppeveerandi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid

[82] PRÕK, § 22 lg 8.

õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppeveerandi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.[83]

Nii 2024. kui ka 2025. aasta kevadel on õpilastele määratud täiendavat õppetööd ning kõigil juhtudel oli üheks täiendava õppetöö õppeaineks matemaatika. 2024. aasta kevadel õpilased, kellele määrati täiendav õppetöö matemaatikas, seda ei sooritanud. 2025. aasta kevadel matemaatikas täiendavale õppetööle jäänud õpilane sooritas selle heade tulemustega.

PRÕK[84] sätestab, et õpilasele, kelle trimestri- või poolaastahinne on „puudulik" või „nõrk", kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines IÕK või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, parandusõpe jm) vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. Seega peaks kohe koolis andma õpilasele lisatuge ja selle toe tulemuslikkust ka hindama. Vajalik on õpilase järjepidev toetamine, et õpilüngad ei süveneks.
Sisehindamisel oleks vaja analüüsida, miks matemaatika on peamine õppeaine, milles jäädakse täiendavale õppetööle või saadakse „puudulikud" trimestrihindeid.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik" või „nõrk" või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada IÕKd või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.[85]
Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik" või „nõrk" või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.[86]
Koolis on jäetud õpilasi klassikursust kordama. 2023/2024. õa lõpus jäeti klassikursust kordama I kooliastme õpilane. Õppenõukogu protokolli[87] kohaselt oli klassikursuse kordama jätmise aluseks lapsevanema avaldus. Õppenõukogu protokollis ei ole märgitud, millistes õppeainetes on õpilase õpitulemusi hinnatud „puuduliku" või „nõrgaga". Protokollis on märgitud, et lapsevanema sõnul on õpilasel mahajäämus matemaatikas ja eesti keeles ja raskusi on teistes õppeainetes. Seega ei ole klassikursuse kordamajätmise otsust tehes selgelt välja toodud PRÕKi esitatud nõue, et klassikursuse kordamajätmist saab kaaluda, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik" või „nõrk". Lapsevanema vastav sooviavaldus ei saa olla klassikursuse kordamajätmise aluseks. Protokollist selgub, et õpilasele on rakendatud üldist tuge, sh 1:1 konsultatsioonid ja täiendav kodune töö. Õppenõukogu protokollis märgitakse korduvalt, et õpilasele on rakendatud üldist tuge, kuid tegelikult oli talle KVNM määranud tõhustatud toe ja erinevad tugimeetmed, mida kool ei rakendanud.

[83] PRÕK, § 22 lg 9.
[84] PRÕK, § 22 lg 7.
[85] PRÕK, § 22 lg 10.
[86] PRÕK, § 22 lg 11.
[87] Õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 1-7/4.

Täiendava õppetöö otsused on tehtud õigusaktidega kooskõlas, kuid klassikursuse kordamajätmise puhul ei ole õppenõukogu protokollis toodud välja, millistes õppeainetes õpilane õpitulemusi ei saavutanud, mis oli aastahinne neis õppeainetes, ei olnud eelnevalt määratud täiendavat õppetööd ning ei olnud esitatud kaalutlusi, miks õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada IÕKd või muid tugisüsteeme. Lisaks polnud kool rakendanud õpilasele ettenähtud tugiteenuseid ja -meetmeid.

4.3. Ettepanekud direktorile

4.3.1. Tagada õpilaste osalemine igakevadistel Harno korraldatavatel rahuloluküsitlustel ja nende tulemuste analüüsimine.
4.3.2. Koguda järjepidevalt erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkuse ning õppekeskkonna näitajaid.
4.3.3. Analüüsida kirjalikult kogutud näitajaid, tuua välja ilmnenud tugevused ja parendusvajadused.
4.3.4. Uurida, miks matemaatika tulemused on teiste õppeainete tulemustest madalamad.
4.3.5. Uurida kiusamise olemasolu koolis erinevates vanuseastmetes ja kavandada sekkumist.

4.4. Ettekirjutus pidajale

Tagada õpilase klassikursuse kordamajätmise otsustamisel lähtumine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 22 lõikes 10 sätestatust. Täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg: 01.09.2026.

5. Sisehindamise ja arengu planeerimine

5.1. PGSis[88] sätestatu kohaselt koolis tehtava sisehindamise aluseks on kooli sisehindamise kord.

Kooli sisehindamise korra kehtestab direktor,[89] esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule[90].

Koolil on direktori kinnitatud[91] sisehindamise kord aastast 2022. Järelevalves ei esitatud dokumente, mis tõendaks, et hoolekogu on korra kohta arvamust avaldanud.

5.2. Kooli sisehindamise kord sätestab, et sisehindamise aluseks on Ettevõtliku Kooli haridusprogrammis väljatöötatud standard, mis koosneb kvaliteeditunnuste kirjeldustest ja nende hindamiskriteeriumite kogumist. Korra kohaselt on analüüsitavaid valdkondi viis: õppe- ja kasvatusprotsess, eestvedamine ja juhtimine, professionaalse arengu toetamine, koolipere aktiivsus ja mõju kogukonnas, ressursid. Sisehindamist peaks läbi viidama vähemalt kord kolme aasta jooksul. Sisehindamise aruandele peab korra järgi arvamuse andma hoolekogu ja õpilasesindus.

Järelevalves esitati sisehindamise aruanne aastate 2018–2021 kohta. Vestlusel selgitas direktor, et tema pole kooli eelmise direktori kehtestatud sisehindamise korda järginud.

Koolis ei ole praeguse direktori tööl oleku ajal sisehindamist läbi viidud.

Järelevalves esitatud sisehindamise aruanne aastate 2018–2021 kohta ei ole seotud kooli arengukavaga, vaid keskendub Ettevõtliku Kooli kvaliteeditunnustele ning aruande sisuosa on

[88] PGS, § 78 lg 1.
[89] PGS, § 71 lg 2 p 8, § 78 lg 3.
[90] PGS, § 73 lg 1^1 p 12, § 78 lg 3.
[91] Direktori 16.02.2022 käskkiri nr 1-2/10.

kirjeldav. Välja ei ole selgitatud tugevusi ja parendusvaldkondi.

Kooli sisehindamise kord vajab täiendamist.
Kooli sisehindamise kord ei esita, et sisehindamine on arengukava täitmise hindamine ega käsitle tehtavat sisehindamist pideva protsessina. See tähendab, et oma tegevust analüüsitakse ja hinnatakse igapäevaselt, kogutakse kokkulepitud viisil ja ajal andmeid, iga õppeaasta lõpus tehakse kokkuvõtteid. Vajadusel, sõltuvalt arengukava perioodist, tehakse 3–4 aasta järel vahekokkuvõtteid. Sisehindamise tsükkel algab arengukava kavandamisega ja eesmärkide seadmisega ning lõpeb arengukava perioodi tulemuste kokkuvõtmisega ehk sisehindamise aruandega.
Juhime tähelepanu, et sisehindamise korraga peab määratlema, kes, mida, kuidas ja millal teeb, et oleks selge, mismoodi sisehindamise protsess toimub. Oluline on siduda sisehindamine arengukavas sätestatud arengueesmärkidega ning vajadusega anda hinnang, kas ja kuidas eesmärgid täideti, millised on kooli tugevused nimetatud eesmärgist lähtudes ning millised on vajalikud parendusvaldkonnad.

5.3. Oluline osa pideva protsessina toimuvast sisehindamisest on kooli õppe- ja kasvatustegevuse õppeaasta tulemuste kokkuvõte. Õppenõukogul on ülesanne õppeaasta lõpul läbi arutada kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ning teha kooli juhtkonnale ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks.[92]

Järelevalves esitas kool 2024/2025. õppeaasta analüüsi. Õppenõukogu protokolli, millest nähtuks nimetatud analüüsi esitamine ning arutelu ja ettepanekute tegemine, järelevalves ei esitatud. 2023/2024. õppeaasta kohta esitatud õppenõukogu koosolekute protokollidest ei nähtu samuti, et õppenõukogu oleks arutanud õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse tulemusi.
Direktor selgitas vestlusel, et kindlasti on õppenõukogus õppe- ja kasvatustegevust arutatud. On arutatud, kas ollakse piisavalt ranged või hinnatakse õpilasi leebelt, miks vanemate klasside õpilastest vaid vähesed saavad kiituskirju, arutati käitumise ja hoolsuse hindamist ja HEV-õpilaste käitumise hindamist.
Vestlusel osalenud õpetajate sõnul õppenõukogus eraldi punktina õppeaasta kokkuvõtet ei ole olnud, aga õppe- ja kasvatustegevusest on räägitud. Õpetajate sõnul on nad jooksvalt asjadega kursis ja õppenõukogus arutatakse kõikide laste tulemused läbi, sest see on väikse kooli eelis. Avaldati ka arvamust, et ei teata, milline peaks õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse kokkuvõte olema.

Õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse tulemused, mida järjepidevalt kogutakse ja analüüsitakse, on vajalik koolis kokku leppida. Koolis on kogutavaid andmeid, mis iseloomustavad õppe- ja kasvatustegevuse kvaliteeti, päris palju. Paljud andmed ja tulemused on seotud arengukavas püstitatud eesmärkidega ja seega peaks õppeaasta kokkuvõte olema seotud ka õppeaasta üldtööplaani täitmise analüüsiga. Kooli sisehindamise kord peaks esitama erinevate sisehindamise tegevuste, sh õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse tulemuste kokkuvõtte korralduse ja sisu.

Järelevalves selgus, et koolis ei ole kokku lepitud, millest peaks õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse tulemuste kokkuvõte koosnema, milliseid tulemusi sisaldama.

[92] Haridus- ja teadusministri 23.09.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 6.

Järelevalves esitatud 2024/2025. õppeaasta kokkuvõte oli sõnastatud õppeaasta analüüsina.
Kooli 2024/2025. õppeaasta analüüsis on esitatud järgmised andmed:

1) Väga hea õppimise eest kiituskirja saanud õpilaste arv ja osakaal.
2) 9. klassi kiitusega lõpetanute ja ainealase kiituskirja saanute arv ja osakaal.
3) Õpitulemused klasside lõikes (õpilaseti ja aineti).

Kuigi dokumendi pealkiri on analüüs, siis analüüsi tehtud ei ole. Tegemist on mõningate andmete esitamisega. Lisaks on tehtud hinnangulisi üldistusi: õpilased olid õpihimulised, mis väljendus heades hinnetes; kooli õpilased ja õpetajad on õpihimulised.
Mõtlemapanev on asjaolu, et enamik kiituskirjade saajatest (76%) õpib I kooliastmes. II kooliastmes sai kiituskirja 4% ja III kooliastmes 3% õpilastest. Koolis seda asjaolu analüüsis välja toodud ei olnud.
Direktor selgitas, et varem pole sellist õppeaasta kokkuvõtet tehtud.

5.4. PGS[93] sätestab, et järjepideva arengu tagamiseks koostatakse kooli arengukava.
Arengukava koostatakse vähemalt kolmeks aastaks. Arengukavas määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad.
Arengukava ja selle muudatused valmistatakse ette koostöös hoolekogu[94], õpilasesinduse, õppenõukogu[95] ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava kinnitab kooli pidaja või tema volitatud isik ja kooli direktor annab selle täitmisest aru kooli pidaja kehtestatud korras. Arengukava ja selle muudatused esitatakse enne kinnitamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.[96]
Koolil on kooli pidaja kinnitatud arengukava perioodiks 2023–2026.[97]
Vestlusel osalenud hoolekogu liikme sõnul vaieldi hoolekogus arengukava koostamise etapis palju.

Arengukava määratleb neli peamist eesmärki. Neist üks on sõnastatud õpilasest lähtuvalt: õpilased on loovad ja ettevõtlikud ning tegutsevad eesmärgipäraselt ja motiveeritult. Ülejäänud eesmärgid sõnastavad turvalise kasvukeskkonna, professionaalse personali ja huvigruppide panuse koolielu edendamisse.
Õpilastest lähtuv eesmärk on sõnastatud väga laialt ja üldiselt ning hõlmab erinevaid aspekte õpilaste arengus. Positiivne on, et õppe- ja kasvatusprotsessi all on laialt sõnastatud eesmärk ositi lahti kirjutatud ja tegevuste ning mõõdikutega sisustatud. Teised eesmärgid on sisuliselt alaeesmärgid, mis toetavad õpilasest lähtuva põhieesmärgi saavutamist. Peamiste eesmärkide järel on esitatud eesmärgid ja tegevused viies valdkonnas: õppe- ja kasvatustöös, eestvedamises ja juhtimises, personalijuhtimises, koostöös huvigruppidega, ressursside juhtimises.

PGS[98] esitab, et kooli direktor vastutab arengukava elluviimise eest.
Direktor selgitas, et ta ei ole otseselt kehtivat arengukava ellu viinud. Ta on sealt võtnud traditsioonilised sündmused. Arengukava täitmist ta hinnanud ei ole.
Vestlusel osalenud hoolekogu liikmete sõnul arengukava täitmist arutatud ei ole.

[93] PGS, § 67 lg 1; § 71 lg 1 p 1.
[94] PGS, § 73 lg 1^1 p 1.
[95] Haridus- ja teadusministri 23.09.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 1.
[96] PGS, § 67 lg 2.
[97] Valga Vallavolikogu 23.08.2023. a määrus nr 46 „Lüllemäe Põhikooli arengukava aastateks 2023–2026“.
[98] PGS, § 71 lg 2 p 1.

5.5. Koolil peab olema õppeaasta üldtööplaan[99], milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast, õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaan tuleb vormistada alapunktidena vastavalt tegevusvaldkondadele; igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, tähtajad ja vastutajad[100]. Üldtööplaani kinnitab õppenõukogu õppeaasta alguseks[101].
Järelevalves esitati esialgu 2024/2025. õppeaasta üldtööplaan ja kohapealse järelevalve ajal 2025/2026. õppeaasta üldtööplaan, mille õppenõukogu oli kinnitanud augusti lõpus[102].
Direktor selgitas, et õppenõukogu koosoleku protokoll ei olnud lõpuni viimistletud ja seepärast esitati see koos üldtööplaaniga alles novembri lõpus.

Kooli 2024/2025. ja 2025/2026. õppeaasta üldtööplaanid on väga suures osas ühesugused. Täpselt ühesugused on õppeaasta viis peamist eesmärki ning nelja tegevusvaldkonna (õppe- ja kasvatustöö, õppe- ja kasvukeskkond, eestvedamine ja juhtimine, koostöö huvigruppidega) eesmärgid, tegevused on samuti samad, vaid üksikute eranditega. Nii on õppe- ja kasvatustöö valdkonnas lisandunud eelmise õppeaasta üldtööplaanis olnud seitsmele eesmärgile kaks eesmärki ja üks tegevus ning õppe- ja kasvukeskkonna ühe eesmärgi tegevuste hulgas on kaks tegevust vähem.
Direktor selgitas, et eesmärgid tulevad õpetajatega arutelu käigus ning enne uue õppeaasta üldtööplaani koostamist vaadatakse eelmise õppeaasta üldtööplaani, arutatakse, millal on aktused (1. september, advent), sest muusikaõpetajale peavad need kuupäevad sobima, mida ei saa välja jätta ja mida saab, näiteks spordivõistlustel ei pea nii palju käima.
Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid, et üldtööplaanis on üldeesmärkidega seotud eesmärgid ja tegevused, nt lastevanematele koostatakse Arnosse pöördumise juhend, õppetöö mitmekesistamise raames toimus novembris õppereis Hispaaniasse ja loovtööde juhendit plaanitakse uuendada.
Juhime tähelepanu, et üldtööplaanis ei ole üritusi, nagu nimetas direktor. Õpetajate nimetatud lastevanemate juhendi koostamine ja õppereis Hispaaniasse on need üksikud tegevused, mis käesoleva õppeaasta üldtööplaani lisatud võrreldes eelmise õppeaasta üldtööplaaniga.

2024/2025. õppeaasta üldtööplaanis olnud konkreetsed tegevused, nagu näiteks aineteülese õpioskuste kava väljatöötamine, nii kooli kui lasteaiaõpetajatega viiakse läbi kord aastas arenguvestlus, viiakse läbi meeskonnasisene rahulolu-uuring, õpetajad võtavad aktiivselt osa Liikuma Kutsuva Kooli koolitustest ja rakendavad plaanitut praktikasse, kooli koduleht on uuendatud, õpilaste ja vanemate seas on läbi viidud rahuloluküsitlus, korduvad ka 2025/2026. õppeaasta üldtööplaanis. Järelevalves ei leidnud tõendamist, et näiteks toodud, aga ka paljud teised üldtööplaanis nimetatud tegevused oleksid 2024/2025. õppeaastal toimunud.
Seega on kooli õppeaasta üldtööplaan formaalne dokument, selle täitmist ei hinnata ning ühesugused eesmärgid ja tegevused korduvad aastast aastasse. Seost arengukavaga õppeaasta üldtööplaani koostades koolis ei jälgita.

[99] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.
[100] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed öning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.
[101] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.
[102] Õppenõukogu 29.08.2025 koosoleku protokoll nr 1-7/4.

Õppeaasta üldtööplaan peaks olema kooli arendustegevuse plaan, millega viiakse ellu arengukavas sätestatut ja mis arvestab eelmise aasta sisehindamise tulemusel välja selgitataud parendusvajadusi.

5.6. Koolis on õppenõukogul oluline roll võtta vastu õppe- ja kasvatusalaseid otsuseid ning õppe- ja kasvatustegevust analüüsida ja hinnata. Vastavad ülesanded on sätestatud määruses.[103] Õppeaasta lõpul peab õppenõukogu läbi arutama õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja tegema kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks. Nagu eelpool punktis 5.3 selgitatud, pole õppenõukogus seda tehtud.
Koolil on mitmed korrad, nt kodukord, õpilastega läbiviidava arenguvestluste korraldamise tingimused ja kord, mis on juba aastaid kehtinud ja mida on vajalik aeg-ajalt üle vaadata ning uuendada. Koolis ei ole tehtud sisehindamist alates 2020/2021. õppeaastast, kuigi sisehindamise kord näeb ette, et sisehindamise aruanne tehakse iga kolme aasta järel. Seega ei ole õppenõukogu saanud arutada läbi ka sisehindamise tulemusi.

Õppenõukogu koosolekud tuleb kokku kutsuda vähemalt neli korda aastas.[104] Õppenõukogu tegevus tuleb kavandada üheks õppeaastaks ja määrata kooli üldtööplaanis enne õppeaasta algust.[105]
2024/2025. õppeaastaks oli üldtööplaanis planeeritud nelja koosoleku asemel kolm koosolekut. 2024/2025. õppeaastal toimus kolm korralist õppenõukogu koosolekut: kaks kevadel õppeperioodi lõpus ja üks augusti lõpus ning üks erakorraline koosolek õpilasele ajutises õppes osalemise keelu rakendamiseks. 2023/2024. õppeaastal toimus kolm korralist õppenõukogu koosolekut ja üks erakorraline koosolek (õpilasele ajutise õppes osalemise keelu rakendamine). 2025/2026. õppeaasta üldtööplaanis õppenõukogu koosolekute toimumist määratud ei ole.
Direktor tunnistas vestlusel, et õppenõukogu töö planeerimise osas on eksitud.

5.7. Ettepanekud direktorile ja pidajale

5.7.1. Täiendada kooli sisehindamise korda, sidudes sisehindamise arengukava täitmise hindamisega ning esitades pideva protsessina toimuva sisehindamise korralduse.
5.7.2. Kuna koolis ei ole hinnatud kehtiva arengukava täitmist ja arvestades asjaoluga, et arengukava periood lõpeb 2026, viia koolis läbi sisehindamine ja seejärel alustada uue arengukava koostamisega.
5.7.3. Koostada õppeaasta üldtööplaan kui kooli õppeaasta arendusplaan, milles püstitatakse konkreetsed eesmärgid ja kavandatakse ülesanded ja tegevused nende eesmärkide elluviimiseks.
5.7.4. Pidajal kehtestada kord, kuidas kooli direktor annab aru arengukava täitmisest.

5.8. Ettekirjutused pidajale

5.8.1. Tagada õppenõukogu ülesande, arutada õppeaasta lõpul läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja teha kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks, täitmine, lähtudes haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse § 2 punktist 6. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.
5.8.2. Tagada õppenõukogu tegevuse kavandamine üheks õppeaastaks ja kooli üldtööplaanis

[103] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.
[104] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 1.
[105] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 1 lg 2.

määramine, lähtudes haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse § 1 lõikest 2. Täitmise tähtaeg: 01.04.2026.

6. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

Järelevalves kontrolliti kõigi kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust PGSis[106] sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete[107] vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

6.1. Koolis töötab 25 õppe- ja kasvatusala töötajat (seisuga 25.11.2025), kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded. Õppe- ja kasvatusala töötajate (õpetajate) hulka on arvestatud kaks abiõpetajat, kes viivad õppetööd iseseisvalt läbi. Koolis töötavad direktor, õppekorralduse spetsialist (õppealajuhataja ülesannetes), kes täidab ka valikaine õpetaja ülesandeid, sotsiaalpedagoog ja 21 õpetajat.
Koolis täidab õppealajuhataja ülesandeid õppekorralduse spetsialist. Õppekorralduse spetsialistil ei ole ametijuhendit ja tema tööülesanded on ametlikult määratlemata. Järelevalves leidis kinnitust, et õppekorralduse spetsialist täidab õppealajuhataja tööülesandeid ning seepärast kohalduvad talle õppealajuhatajale sätestatud kvalifikatsiooninõuded. Põhikooli ja gümnaasiumi õppealajuhataja kvalifikatsiooninõuded on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, õpetajakutse, juhtimiskompetentsid ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.[108] Õppekorralduse spetsialistina töötaval isikul nõuetekohast kvalifikatsiooni ei ole.
Direktor selgitas, et õppealajuhataja asemel oli tööl õppekorralduse spetsialist juba varem, enne tema direktorina tööle asumist.
Pidaja esindaja selgitas, et eelmine direktor oli õppe- ja kasvatustegevuse osas väga pädev ning tal oli pigem vaja tehnilist töötajat. Kooli direktorile on korduvalt öeldud, et ta saab teha ettepanekuid olemasoleva struktuuri muutmiseks ja koolis tuleb valida, milliseid töötajaid eelkõige vajatakse. Pidaja esindaja sõnul on koolijuhiga räägitud õppealajuhataja vajadusest.

Kvalifikatsioon on nõuetekohane direktoril, sotsiaalpedagoogil ja 10 õpetajal. Kvalifikatsioon pole nõuetekohane õppealajuhataja ülesandeid täitval õppekorralduse spetsialistil ja valikaine õpetajal ning 11 õpetajal.

Koolis puudusid enne kohapealset järelevalvet osaliselt õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni hindamise aluseks olevad dokumendid. Eelkõige ei olnud nende õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioonidokumente, kes olid kooli tööle asunud varem, eelmiste direktorite ajal. Järelevalves koguti vajalikud dokumendid.
Selgitame, et koolis peavad olema õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni hindamise aluseks olevad dokumendid. EHISe põhimäärus[109] sätestab, et õpetajate alamregistrisse andmete kandmise ja muutmise alusdokumendid on isikut tõendav dokument, tööleping ja haridust tõendav dokument. Kui ka eelnev juht on hinnanud õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioone, siis peab direktor saama need hinnanguid üle vaadata ja veenduda, kas kvalifikatsioonile antud hinnangud on õiged.

---

[106] PGS, § 74[1].
[107] EHIS, 25.11.2025.
[108] PGS, § 74[1] lg 2.
[109] Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“, § 20 lg 1 p 5.

6.2. PGS[110] sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.
Kooli pidajal on seadusest[111] tulenev kohustus tagada õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu. Põhikooli ja gümnaasiumi õpetaja kvalifikatsiooninõuded[112] on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, õpetajakutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.

Seaduses[113] märgitud õpetajate arvu piisavuse puhul on tegemist määratlemata õigusmõistega, mille sisustamine on õigusnormi rakendaja ehk Haridus- ja Teadusministeeriumi pädevuses. Õigusaktide[114] kohaselt peab kõigi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon vastama kehtestatud nõuetele ning mittevastavus mõne õpetaja puhul on pigem ajutine erandolukord. Kooli direktoril ja pidajal tuleb teha kõik endast olenev, et kõikidel õpetajatel oleks nõuetekohane kvalifikatsioon.

Koolis on nädalas kokku 300,5 õppetundi, millest 160 (54%) annavad nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajad.
Koolis on I kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku 67,5 õppetundi, nendest 58,5 (87%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane.
Koolis on II kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku 97 õppetundi, nendest 40,5 (42%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane.
Koolis on III kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku 136 õppetundi, nendest 61 (45%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane.

Neljal õpetajal puudub õpetajakutse. Õpetajakutset on võimalik taotleda kaks korda aastas, oktoobri ja veebruari alguses. Veebruari alguseks on õpetajal võimalik kutse taotlemiseks vajalik portfoolio kokku panna ning juba kevadel saada õpetajakutse.
Ükski nõuetekohase hariduseta õpetaja praegusel ajal õpetajakoolituse õppekaval ei õpi. Seega ei suuda lähiajal üheksa õpetajat saavutada nõuetekohast kvalifikatsiooni. Nende asemele on vaja värvata uued õpetajad.

Arvestades esitatud infoga, ei saa koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arvu nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt lugeda piisavaks, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Järelevalve eesmärgist lähtuvalt toome välja koolis matemaatikat õpetavate õpetajate kvalifikatsiooni. Suure osa matemaatikaõppest käesoleval õppeaastal viivad läbi õpetajad, kellel ei ole nõuetekohast kvalifikatsiooni.
Koolis on üks matemaatikaõpetaja (5.–9. klassides), kellel ei ole nõuetekohast kvalifikatsiooni, aga kes on lõpetamas 160tunnist pedagoogikakoolitust ning valmis taotlema õpetajakutset. Kolm klassiõpetajat neljast klassiõpetajast, kes õpetavad matemaatikat 1.–4. klassis, on

[110] PGS, § 74 lg 9.
[111] PGS, § 7 lg 1, § 7^1 lg 1.
[112] PGS, § 74^1 lg 4.
[113] PGS, § 74 lg 9.
[114] PGS, § 7 lg 1; § 74^1 lg 4.

nõuetekohase kvalifikatsiooniga. Nõuetekohase kvalifikatsioonita on abiõpetajad, kes õpetavad matemaatikat HEV-õpilastele. Juhime tähelepanu, et antud juhul on kool asetanud HEV-õpilased ebasoodsasse olukorda ning nende jaoks ei ole tagatud kvaliteetset õpet.

6.3. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus, kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine, ning kelle eesti keele oskus vastab keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.[115]

Koolis on sõlmitud tähtajaline tööleping B-võõrkeele õpetajaga, kellel puudub eesti keele oskuse B2-tase ja kellega ei oleks saanud tähtajalist töölepingut sõlmida. Võõrkeeleõpetajatel on nõutav vähemalt B2-tasemel keeleoskus[116].
Direktor selgitas, et kooli vene keele õpetaja läks pensionile ja konkursil osalenud kandidaatidest oli isiku eesti keele oskus kõige parem.

Kahe kvalifikatsioonita õpetajaga on sõlmitud tähtajatud töölepingud.
Direktor selgitas, et õpetajaga, kes töötas koolis enne, kui tema direktoriks tuli, oli sõlmitud tähtajatu tööleping ja ta ei arvanud, et tema kvalifikatsiooni ja töölepinguga on midagi valesti. Ühe õpetajaga, kes alustas tööd 2025 sügisel, sõlmis direktor tähtajatu töölepingu, sest küsis õpetaja eelmisest töökohast tema kvalifikatsiooni kohta ja eelmises töökohas oli kvalifikatsioon hinnatud nõuetekohaseks.

Kui nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajatega sõlmida tähtajatud töölepingud, siis ei ole võimalik välja kuulutada avalikke konkursse nende ametikohtadele, nagu nõuab PGS[117], ning tähtajatute töölepingute muutmine tähtajaliseks võib osutada aeganõudvaks.

Kohapealse järelevalve ajal muudeti EHISes esitatud kvalifikatsioonihinnanguid ning kahe nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetaja kvalifikatsioon märgiti õigesti mittenõuetekohaseks.

6.4. PGSi[118] kohaselt korraldab direktor avaliku konkursi õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks. Konkursi läbiviimise korra kehtestab kooli hoolekogu direktori ettepanekul.
Kooli veebilehel on avalikustatud pedagoogide vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi kord, millel oleva märke järgi on hoolekogu selle kehtestanud 2010. aastal. Tegemist on dokumendiga, mis ei ole kooskõlas praegu kehtivate õigusaktidega ning vajab uuendamist.
Direktori sõnul peaks olema koolis ka uuem avalike konkursside kord.
Järelevalves uuemat õppe- ja kasvatusala töötajate amaetikohtadele korraldatava avaliku konkursi korda ei esitatud.

[115] PGS, § 74 lg 7.
[116] Vabariigi Valitsuse 20.06.2025. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja, füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6[1].
[117] PGS, § 74 lg-d 6 ja 7.
[118] PGS, § 74 lg 6.

Direktor on käskkirjaga[119] moodustanud pedagoogide vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi komisjoni 2025. aasta juunis. Konkursikomisjoni koosseis ei ole kooskõlas konkursi korra § 5 lõikes 1 sätestatuga: pedagoogide esindajaid on kahe asemel nimetatud neli ja hoolekogu esindajaid ühe asemel kaks, nimetamata on kooli pidaja esindaja.
Olemasolev kord ei sätesta, kuidas toimub konkursile laekunud dokumentide hindamine ning nõuetele vastavate kandidaatide väljaselgitamine.
Direktor selgitas, et konkursikuulutuste teksti koostab tema, see pannakse kooli kodulehele ja FBsse. Seejärele moodustab direktor käskkirjaga konkursikomisjoni. Komisjon vaatab üle kandidaatide dokumendid, hinnatakse, kas kandidaat sobib, seejärel kutsutakse kandidaadid vestlusele ja komisjon teeb otsuse. Kevadel ja suvel 2025 tehti mitu konkurssi, aga ei leitud ühtki kvalifikatsiooniga õpetajat.

Juhime tähelepanu, et avalikul konkursil saab osaleda ainult nõuetekohase kvalifikatsiooniga kandidaat. Kui konkursist ei võta osa ühtki kvalifikatsiooniga kandidaati või leiab komisjon kvalifikatsiooniga kandidaadi olevat põhjendatult ebasobiva, tuleb konkurss kuulutada luhtunuks. Komisjon saab siis teha otsuse, kas kuulutatakse välja uus konkurss või kui uut konkurssi välja ei kuulutata, saab direktor otsustada, kellega sõlmib tähtajalise töölepingu kuni aastaks. Samuti oleks vajalik üle vaadata konkursikuulutuste avaldamise kohad ning ning kasutada peale kooli veebilehe ning sotsiaalmeedia ka muid kanaleid, et tagada info laiem levik.

6.5. Direktor vastutab oma pädevuse piires õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse ning muude koolis läbiviidavate tegevuste, kooli üldseisundi ja arengu ning rahaliste vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest.[120] Õpetaja põhiülesanne on toetada iga õpilase arengut ning aidata õpilasel kujundada huvi- ja võimetekohast õpiteed. Õpetaja ametialane kohustus on arendada oma kutseoskusi ja olla kursis haridusuuendustega.[121]

Kooli õpetajad on viimasel viiel aastal (vahemikus 2020–2025) osalenud erialastel ja pedagoogilistel täiendkoolitusel vähesel määral: vaid kolm õpetajat on osalenud pikematel (alates 30 tunnist) koolitustel ning veel viis õpetajat on end täiendanud lühematel koolitustel.[122] Põhikooli matemaatikaõpetaja on lõpetamas 160tunnist pedagoogikakoolitust. Klassiõpetajad on läbinud lühemaid täiendkoolitusi, sh ka matemaatika õpetamist käsitlevaid koolitusi.

Koolis koolitusplaani koostatud ei ole. Õppe- ja koolitusvajaduse väljaselgitamiseks on õpetajad saanud edastada oma soovid. Direktori sõnul on need soovid koos üle vaadatud, milliseid koolitusi oleks vaja, ning koolitused toimuvad koolivaheaegadel.
Vestlusel osalenud õpetajate sõnul koolis regulaarselt tunde vaatamas pole käidud. Ka õpetajate sõnul saavad nad tagasisidet õpilastelt ja lapsevanematelt. Näiteks toodi tagasiside ka õpilasesinduselt, et kuidas tunde liikuvamaks ja aktiivsemaks muuta.

Direktor selgitas vestlusel, et õpetajad saavad tagasisidet oma tööle lapsevanematelt ja lastelt. Direktor räägib palju õpilastega, on ka saanud vaadata tundidesse, kui koolimajas on uksed lahti. Ennekõike on direktorit huvitanud 9. klass. Pärast sellist osalist tunniga tutvumist on

[119] Direktori 03.06.2025 käskkiri nr 1-2/5.
[120] PGS, § 71 lg 1.
[121] PGS, § 75 lg 2.
[122] EHISe andmed seisuga 25.11.2025.

direktor rääkinud ka õpetajaga.
Selgitame, et koolis peab planeerima õpetajate töö kvaliteedi ja tulemuslikkuse hindamiseks erinevaid tegevusi ja neid süsteemselt läbi viima, et välja selgitada tegelikud arenguvajadused. Õpilaste ja vanemate tagasiside on väga vajalik, kuid seda tuleb koguda kogu sihtrühmalt, mitte juhuslike vestluste kaudu, ning saadud infot analüüsida. Erinevate meetoditega kogutud info annab objektiivsema pildi ja võimaldab tuvastada parendusvajadusi.

Kooli arengukava kohaselt toimuvad koostöövestlused õpetajatega ning nende kokkuvõtted on mitme arengukavas esitatud tegevuse mõõdikuks. Nii eelmise kui käesoleva õppeaasta üldtööplaanis on ühe tegevusena märgitud koostöövestluste toimumine.
Direktori ja vestlusel osalenud õpetajate sõnul on koostöövestlustega nüüd alustatud. Õpetajad saavad seal rääkida oma tööst, oma arengusuundadest ja mida võiks kooli poolt teisiti teha. Eelnevalt sai õpetaja küsimused ja vestlusel räägitu pandi kirja.

Kuigi arengukavas ja kooli õppekava üldosas on esitatud mitmed õpetajate töö tulemuslikkuse hindamise ja õpetajate toetamise tegevused, ei leidnud järelevalves tõendamist, et koolis tegeldakse regulaarselt õpetajate arengu toetamise ja töö tulemuslikkuse hindamisega ning arenguvajaduste väljaselgitamisega. Dokumenteeritud neid tegevusi ei ole.

Positiivsena saab välja tuua, et koolis teevad õpetajad erinevates valdkondades koostööd. Kooli dokumente tehakse koos või siis töörühmades (nt loovtöö juhendi väljatöötamine, õppekava üldosa). Töögruppides osalemiseks saavad õpetajad ise soovi avaldada või siis tehakse ettepanek osalemiseks, kui mõnel õpetajal on vastavas valdkonnas rohkem kompetentse. Koostöö on tihe ka õpilaste toevajaduse väljaselgitamisel, sest koolis puudub HEVKO. Igal nädalal toimub esmaspäeviti koostöötund, kus arutatakse nädala sündmusi, mis on õppe- ja kasvatustegevusega seotud. Klassiõpetajatel on iganädalane nõukoda, et planeerida ühiseid tegevusi ja planeerida lõimingut.

Koolis on palju tähtajaliste töölepingute ja osakoormusega õpetajaid, mis omakorda loob ebasoodsa olukorra õpetajate süsteemseks arendamiseks ja arengu toetamiseks. Kuid just seetõttu peab koolijuht kavandama, kuidas ta saab infot kõigi õpetajate töö kohta, kuidas toetab õpetajaid tööga hakkamasaamisel, eriti alustavaid ning kvalifikatsioonita õpetajaid, ning kuidas õpetajad saavad oma tööle tagasisidet ja pedagoogilisi kompetentse järjepidevalt arendada.

6.6. Järelevalve teemast lähtudes külastati viit matemaatikatundi 3.–9. klassis.
Vaadeldud tundide õpetajatele andis tagasisidet direktor. Tema tagasiside pööras tähelepanu õpetaja poolt õppijale loodud keskkonna teguritele ja oli asjakohane.
Õpetajate endi analüüs vaadeldud tundidele näitas, et õpetajad on huvitatud, et iga õpilane õpiks ja omandaks õpitu. Teatakse õpilaste erivajadusi ning arvestatakse nendega.

Klassiõpetajate tunnid olid mitmekesiste tegevustega ja toetasid õpilaste motivatsiooni aktiivselt õppida. Õpetajad lõimisid matemaatikat eesti keele ja keskkonnateemadega.
Põhikooli matemaatikatundides domineeris õpikuülesannete lahendamine. Õpetaja jälgis kõigi õpilaste tööd ning vajadusel juhendas ning andis tagasisidet. Rohkem peaks tähelepanu pöörama õppetegevuste mitmekesistamisele, sealhulgas ka õpilastele liikumispausi võimaldamisele, õpilaste töö individualiseerimisele ning valikute andmisele.

6.7. Ettepanekud hoolekogule ja direktorile

6.7.1. Hoolekogul uuendada kooli õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korda, et selgemini välja tuua, kus avaldatakse konkursikuulutused ning kes saavad konkursil osaleda ja millal loetakse konkurss luhtunuks.

6.7.2. Hinnata õpetajate täiendkoolitusvajadusi, kasutades vajaliku info saamiseks erinevaid meetodeid (nt viimasel kolmel aastal õpetajate läbitud täiendkoolitused, õpetajate arenguplaanid, tunnivaatluste kokkuvõte, kooli arengusuundadest tulenevad vajadused), et välja selgitada prioriteetsed valdkonnad, milles täiendkoolitusi vajatakse.

6.7.3. Koostada koolitusplaan või lisada koolitused õppeaasta üldtööplaani.

6.7.4. Töötada välja meetmeid, kuidas koolis toetatakse ning arendatakse kvalifikatsioonita ja/või osaajaga õpetajaid, et paremini tagada õppe kvaliteeti olukorras, kus suur osa õpetajatest ei ole oma nõutavat kvalifikatsiooni.

6.8. Ettekirjutused pidajale

6.8.1. Tagada koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arvu piisavus nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

6.8.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74^1 lõikes 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1 ning § 74 lõigetest 6 ja 7, tagada avalike konkursside korraldamine nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub nõutav kvalifikatsioon.Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

6.8.3. Tagada õpetaja ametikoha täitmine isikuga, kes vastab kvalifikatsiooninõuetes ettenähtud eesti keele oskuse nõudele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 3^1 punktist 1 ja § 74^1 lõikest 4. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

6.8.4. Tagada õppealajuhataja tööülesandeid täitva isiku kvalifikatsiooni vastavus õppealajuhataja ametikohale kehtestatud nõuetele vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74^1 lõikes 2 sätestatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.